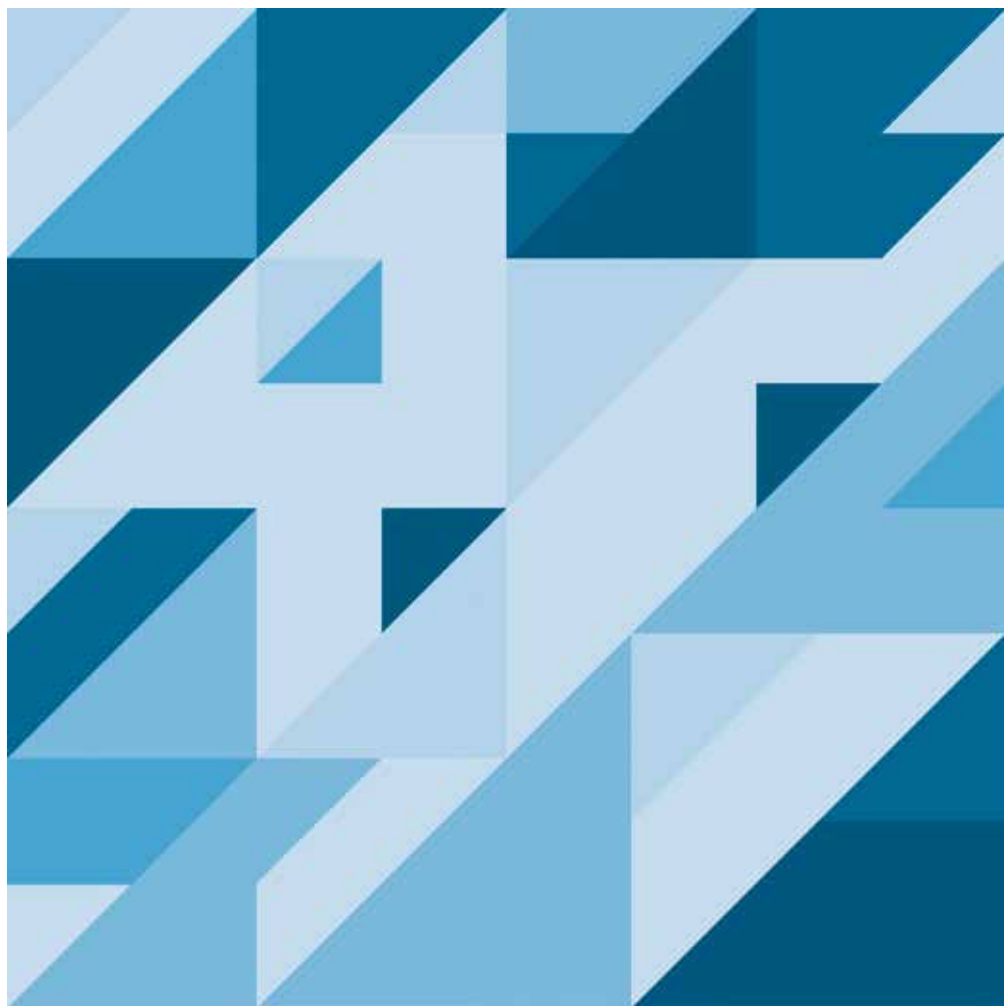

KAPOSVÁRI

Colligatum 6.

15 ÉV AZ ARANY JÁNOS TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAMBAN

KLEBELSBERG COLLIGATUM

GYŰJTEMÉNYES KÖTET

6.

15 év

az ARANY JÁNOS

TEHETSÉGGONDOZÓ

PROGRAMBAN

KAPOSVÁRI KLEBELSBERG KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM

Kaposvár, 2018

Írták:

A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium
Arany János Tehetséggondozó Programjának
tanulóival foglalkozó pedagógusok

Alkotó szerkesztő:

GÁLOVICS EDIT

programgazda,
szakmai intézményvezető-helyettes

Kiadja

a Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium,
a kollégium fennállásának 15. **évfordulója** alkalmából
Kaposvár, 2018.

Felelős kiadó:

DR. GIBER VILMOS

intézményvezető
ISBN:

Tördelés Várnai Károly
Nyomdai munkálatok Corvina Kiadó, Kaposvár

Tartalom

Dr. Giber Vilmos: Hitvallás	9
Gálovics Edit: 15 év az Arany János Tehetséggondozó Programban	11
Gálovics Edit: Az esélyteremtés érdekében	15
Hollósi Gabriella: Akikről a harang szól	19
Dezsőné Fedor Ágnes: Egy fókuszcsoporthoz interjú tapasztalatai az AJTP-ben	22
Lovász Erzsébet: Szabadidős elfoglaltságok az AJTP 9. előkészítő és 9. évfolyamán	24
Hujber Tamásné – Récsey Zsuzsanna: Tanulói életút támogatása – komplex pályaorientáció	28
Tankovicsné Trapp Ildikó: Protokoll és viselkedéskultúra egy AJTP programhétvégén	32
Ruchárd Mária: Tehetség-tehetséggondozás	35
Somogyi Adél: Tehetséggondozás a művészeti nevelésben: néptánc a kollégiumban	39
Erdős Kornél: „Szülőföldem szép határa”... Részvétel a debreceni diákkonferencián	42
Egy végzős diák gondolatai: Jogosítvány? Megvan! Erdélyi kirándulás: Ficsor Erzsébet Enikő tanuló írása	46
Schreck Katalin: Vizes élmények a kollégiumban	49
Kovács Ferenc: Vízbiztonsági alapképzés	51
Bajai vízitábor élményei 2017-ben Babai Annamária és Fábián Elvira tollából	53
Gálosi Ildikó: Országos AJTP röplabda	55
Hoffman-Fekete Janka: Szóból ért az ember! Középiskolai tanulók idegen nyelvi kommunikációjának fejlesztése	57
Kiss Eszter - Tankovicsné Trapp Ildikó: „Magyarul egy szót sem!” idegen nyelvi vetélkedő. AJTP programhétvége	61
Horváth János: KRE-AKTÍV projekt az AJTP-s diákokkal	66
Horváth Balászné: Pénzügyi szemléletformálás a Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban	70
Gálovics Edit: Életviteli – életvezetési mentorálás	73
Hujber Tamásné: Az önkéntesség ereje	76
Jávori Tamás: Ikrek és a sport	78
Dezsőné Fedor Ágnes: Elvira története	80

Hitvallás

„Mi a magyar nép lelkét a maga eredetiségéből kiforgatni nem engedjük. Mi azt akarjuk, hogy legyen eredeti magyar kultúra, magyar tudományosság, melyet magyar agyvelő termel ki.”

Kollégiumunk főbejáratán belépve a Klebelsberg szobor fölött ez a felirat fogadja az épületbe érkező vendéget, barátot. Ha egy lépést sem megy tovább az idézetnél, tudnia kell, hogy hova érkezett. Egy olyan intézménybe, ahol felvállalják a nemzeti értékeket, a tudományt, a kultúrát, figyelnek arra, milyen értéket közvetítenek a tanulóknak. Ez a szemlélet hordozza magában az értelmiségi létre való felkészülés esélyét. Kezdetektől, névválasztásunk óta arra törekedtünk, hogy a klebelsbergi útról le ne térjünk. Mindennapjaink bizonyítják, hogy tartjuk az irányt. A jövőben sem akarunk ezen változtatni. Ezen keretek közt tudunk naprakészek, korszerűek maradni, haladni és örömmel elfogadni a legújabb kor kihívásait. Tudjuk, csak a szilárd talajon álló ember képes bármely helyzethez alkalmazkodni és tudását átadni a rábízottaknak. Hiszem és vallom, hogy a Klebelsberg Középiskolai Kollégium ilyen intézmény.

Intézményünk hazánk egyik legmodernebb épülete. Ez teljes valóságában kollégiumi funkciókra lett tervezve. Az igazi értéket mégis az itt dolgozó kollégák személye, felkészültsége, szakmai odaadása és gyermekszeretete jelenti.

Mi nem csak tanítjuk, neveljük, gondozzuk, óvjuk, de szeretjük is diákjainkat. Hisz csak így tudunk egy „nagy családként” olyan légkört teremteni, amelyben mindenki jól érzi magát, és azt mind megkapja, ami egy családban erkölcsileg illik és elvárható.

Jelen kiadványunk, amely az elmúlt 15 év AJTP-hez kötődő tevékenységeiről ad egy metszetet, alátámasztja a bevezetőm elején írottakat.

Ézúton is köszönöm minden vezető társamnak, kollégámnak, diákunknak, hogy segítette felvillantani azt az elkötelezett, gyermekközpontú pedagógiai munkát, amelyet hittel és kitartással már 15 éve folytatunk intézményünkben. Ígérjük és ígérem, hogy a jövőben is csak a szeretet pedagógiáját követjük, hisz a legdrágább kincs - a gyerekek élete, jövője - van reánk bízva.

Köszönet mindenkinek, hogy ezt a 15 évet így együtt megérhettük. Azért is fontos ez a kis kiadvány, mert nem csupán tisztelgés, hanem a valós életünk érzelemgyűjteménye. Hisszük, hogy sorain, gondolatain, átsüt az elhivatottság, a szeretet mint a nap. Világít és melegít. Tudatja velünk: nem értelmetlen a munkánk, sokkal inkább jövőre ítéltetett.

Így szeretnénk megfelelni névadónknak és hitvallásunknak.

15 év az Arany János Tehetséggondozó Programban

A 2003-ban induló középiskolai kollégiumunk 2003-tól foglalkozik az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő tanulókkal. Országosan és Kaposváron is 2000-ben indult a program, városunkból akkor a Táncsics Mihály Gimnázium és a Gyergyai Kollégium kapcsolódott be az AJTP-be. A Klebelsberg Középiskolai Kollégium létrejöttével, 2003 őszén az AJTP átkerült ebbe a kollégiumba, ahol lényegesen jobb tárgyi és környezeti feltételek biztosítottak, mint az előző helyen volt.

A program egy előkészítő és négy középiskolai év alatt (5 év) valósítja meg azt a célt, hogy a középiskola és a kollégium összehangolt tehetséggondozó programban, tehetséggondozó rendszerben, projektszerűen készítse fel a tanulókat a középiskola megkezdésére, a tanulmányok folytatására, a hátrányok leküzdésére, valamint arra, hogy a tanulónak esélye legyen tanulmányaik felsőoktatási intézményben történő folytatására. A résztvevő diákok jelentős része szándékozik bekerülni a felsőoktatásba, jogosítványt, ECDL bizonyítványt, nyelvvizsgát szerez. Az Arany János Tehetséggondozó Program jogszabályokban rögzített követelmények szerint segíti a tanulókat. A programba az évente megjelenő, felvételt szabályozó rendelet szerint lehet bekerülni. A felvételi rendszeren keresztül keresi azokat a tehetséges és jó képességű tanulókat, akik potenciálisan magukban hordozzák a felzárkózás és tehetség lehetőségét, szándékukban áll a felsőoktatási tanulmányok folytatása, az értelmiségi lét, a diplomához jutás a jövőben, illetve a sikeres munkaerő-piaci beilleszkedés.

15 évvel ezelőtt az új kollégiumban ambiciózus vezetés és nevelőtestület állt a program mellé. Megismerkedtek a programmal és folyamatos képzésekkel támogatottan láttak neki az új feladatnak és kihívásnak. Széleskörű munka-kapcsolatokat alakítottak ki más AJTP intézményekkel, felerősödött az egymástól tanulás és tudásátadás. A gimnázium és a kollégium együttműködését külön megállapodás rendezi, tisztázódnak a szerepek, a közös feladatok felosztásra kerülnek, a két önálló intézmény saját hatáskörben, de a program szerint közösen látja el feladatát. Főbb szempontok: az AJTP alapprogram alapján szervezett tanórai tevékenység-

gek egyesített óraterve (Arany János blokk), tanórán kívüli tevékenységek és finanszírozásuk, egyéni képességfejlesztés országos mérési eredmények alapján, kollégiumi programhétvégék rendszere, szociális juttatások biztosítása intézményi együttműködésben, pedagógus továbbképzések, költségvetés készítésének közös elemei, kommunikáció módja és szintjei.

Tanulói csoportok létszámai az egyes tanévekben

TANÉV	9. e	9.	10.	11.	12.	ÖSSZES
2003/2004		16	20			36
2004/2005			16	20		36
2005/2006	17			16	20	52
2006/2007	35	17			16	72
2007/2008	34	32	15			81
2008/2009	27	29	26	15		97
2009/2010	33	25	28	23	15	124
2010/2011	33	32	24	28	22	139
2011/2012	32	30	30	22	28	143
2012/2013	34	30	30	29	21	144
2013/2014	32	33	23	23	29	145
2014/2015	32	30	31	23	23	139
2015/2016	31	29	27	28	21	136
2016/2017	23	31	28	27	28	137
2017/2018	31	20	30	28	27	136

A gimnázium erőteljesen megfogalmazza igényét a tanulmányi előmenetel tekintetében (elit gimnázium), kiemelt figyelmet kap a matematikai kompetenciák fejlesztése. A kollégium pedig a beilleszkedés, szociális kompetenciák fejlesztése, a nem feltétlenül tantárgyi kötődésű tehetségfejlesztés területén végez kiemelkedő munkát. Tehát a gimnázium és kollégium között megtörténik egy feladatmegosztás, amely érinti a program leírás összes területét. Figyelembe veszik a helyi erősségeket, a humánerőforrás speciális jellegét az egyes intézményekben. A kollégium által szervezett programhétvégéken a gimnáziumi osztályfőnökök is részt vesznek, bekapcsolódnak a megvalósításba.

A kollégium rendszeresen gyűjti a tanulói eredményeket az alábbiak szerint: tanulmányi eredmények, tehetségterületek és eredmények, ECDL vizsgák, nyelvvizsgák, jogosítványok, érettségi eredmények, pályaválasztás, mentorálás, programhétvégék, külföldi utazási részvételek, dicséretetek, elmarasztalások.

Az AJTP-ben részt vevő kollégiumoknak az alapprogramban megfogalmazott célkitűzések teljesítése mellett további, a kollégiumokra megfogalmazott követelményeknek is eleget tesznek, ez különösen az óraszámok/tanulói foglalkoztatás esetében jelenik meg. A kollégiumi alapprogram szerint csoportos vagy egyéni felkészítő, felzárkóztató, tehetséggondozó foglalkozások tartása, szabadidős tevékenységek szervezése a kollégiumok feladata. És természetesen a tanulókkal való törődés.

A kollégium AJTP eredményei és értékei között tartja számon, hogy

- az AJTP beiskolázás és toborzás kiemelkedő volt 2009-2016 között. Országosan is kiemelkedő eredmény kompenzálta a kezdeti alacsony beiskolázást.
- az AJTP országos Művészeti Fesztiválon 2008-ban és 2012-ben részesültünk a legeredményesebben felkészítő kollégium címben.
- az AJTP országos Művészeti fesztiválon színjáték kategóriában csak arany vagy ezüst minősítésben részesültünk a különdíjak mellett
- Minden tanulóra egyéni fejlesztési tervet készítünk, és ez alapján dolgozunk velük. Egyéni fejlesztési tervünket több szakmai fórumon megismertettük másokkal, regionális együttműködésben is dolgoztunk a témában.
- Tanulói portfólió kialakításával szervezeten foglalkozunk az AJTP csoportokban. Példaértékű munkánk megjelent az ÚPSZ-ben 2010-ben és a Géniusz Könyvek sorozat 40. kötetében.
- Strukturált és értékteremtő programhétvégéket valósítunk meg az AJTP csoportokban. Ezt a tanulók is visszaigazolják a partneri mérések alkalmával.
- Önálló versenyt hirdettünk és szervezünk az AJTP intézmények számára „Határtalan irodalom” és „Mester és Tanítványa” elnevezéssel.
- Kiváló versenyeredményeket értünk el diákjainkkal kutatással, pl. a TUDOK konferencián 2016-ben, 2017-ben és 2018-ban is
- A tanulók csaknem 100%-ban megszerzik a jogosítványt a programban.
- Rendszeresen felkészítjük és versenyeztetjük diákjainkat az AJTP országos leány röplabdatornán, ahol 2. és 1. helyezést értünk el az elmúlt években.
- Minden tanulót úszni tanítunk, ezt oklevéllel ismerjük el.
- Évente 20-25 tehetséggondozó szakkört és foglalkozást szervezünk, tehetségműhelyeket működtetünk.
- Minden tanulónk részt vesz kre-aktív projekt-munkában tehetsége megvillantása érdekében a 11. évfolyamon.

- Belső tudásátadásra szakmai műhelyeket működtetünk, hálózatépítő hétvégét szervezünk, képzéseket fogadunk be, szupervíziót alkalmazunk.
- Figyelünk a belső és külső tudásátadásra, az egymástól tanulásra. Jelenleg 10 jó gyakorlatot rögzítettünk a különböző oktatási felületeken.
- Részt veszünk országos szakmai pályázatokon és konferenciákon, bemutatjuk saját gyakorlatunkat, együttműködünk az OFI fejlesztési elképzeléseiben .
- Tehetséggondozó jó gyakorlatunk megjelent az ország 10 jó gyakorlatát bemutató kiadványban (Géniuszkönyvek 21. kötet)
- Kezdeményező szerepet töltöttünk be az AJTP kollégiumi szakmai munkaközösség országos hálózatának létrejöttében,
- A monitoring jelentések pozitív visszajelzést nyújtanak, kiemelkedő az innovatív szemléletünk.

Az esélyteremtés érdekében

Egy esélyteremtő program megvalósítása kihívás és felelősség is egyben. Az Arany János Tehetséggondozó Program tehetséges diákok felkarolásával segíti az értelmiségi életpályához vezető utat. Ennek folyamatos és állandó értékmérője, hogy mennyivel jutott közelebb valaki a saját tanulási céljaihoz. Megvalósításában kiemelt szerepet szánunk a következő tevékenységeknek.

Hátrányok kompenzálása, az ismeretek kiegyenlítése, gazdagító programok biztosítása azt jelenti a kollégiumban, hogy felzárkóztató foglalkozásokat és korrepetálási lehetőségeket biztosítunk diákjainknak. Minden tanulónak egyéni fejlesztési tervet, dinamikus személyiségprofil készítenek a csoportvezető pedagógusok. Minden pedagógus, aki a tanulóval munkakapcsolatban áll, részt vesz a tanuló fejlesztésében, tapasztalatait közreadja és megosztja. A fejlesztés során felhasználjuk a központi és a helyi mérés eredményeit, amelyek lehetnek képességi területek vizsgálatai, beilleszkedést segítő információk, vagy megfigyelésen alapuló mentorálási tapasztalatok. Minden tanulónak lehetőséget biztosítunk tehetségterületének kibontására, megmutatására. Ezt segíti a kollégiumban szervezett tanulói motiváción alapuló kre-aktív projekt, a 7 szokás életrevaló program életvezetési szemlélete, a speciális felkészülést biztosító tehetségterület szerinti foglalkozások és bemutatkozási lehetőségek, programok és események. A hátrányok kompenzálásához szociális támogatási rendszert is alkalmazunk, egyéni kérelmekkel illetve a programokhoz igazodva több alkalommal anyagi támogatást nyújtunk a diákoknak, így kompenzáljuk az öltözködés, a könyvek és felszerelések, az étkezés vagy utazás felmerülő nehézségeit. Anyagiakkal nem mérhető az a mentális támogatás, amit a diákok a pedagógusoktól kapnak egyéni törődés vagy életviteli mentorálás, vagy tehetséggondozás keretében. Tanítjuk őket a felelős magatartás, az életcélok megtalálásában, a helyes életvezetés alakításában, a fontos dolgok felismertetésében, az önmagukkal való törődésben, az önazonosság alakításában, a személyiség egyensúlyteremtésében. Figyelünk egészségügyi állapotukra, szükség szerint kezdeményezzük szakorvosi ellátásukat, felhívjuk a szülők figyelmét az általunk tapasztalt jelenségekre.

Heti rendszeres felkészítő foglalkozások szervezése azt jelenti nálunk, hogy a foglalkozások rendszerében kiemelt figyelmet fordítunk a program tanulóinak beilleszkedésére és tehetségére. Az előkészítő évfolyamon úszni tanítjuk a diákokat és drámafoglalkozásokon illetve néptánc oktatáson vesz részt mindenki. A drámapedagógiai számtalan módon tudja gazdagítani személyiségüket, megnyílnak, figyelnek a kommunikációjukra, szerepekbe helyezkedve oldják feszültségüket és tapasztalják a megoldási lehetőségeket, megismerik önmaguk lehetőségeit és határait. A kollégium egyéni segítséget nyújt a tanulás-módszertani foglalkozások tartásával a tanulási nehézségek és problémák megoldásában, a sikeres tanulmányok megerősítésében. Az életvezetési foglalkozás a tanulók beilleszkedését segíti, a szokások tudatos alakítását támogatja. Minden évfolyamon önismeret foglalkozáson vesznek részt a tanulók heti rendszerességgel, megtapasztalják személyes és társas kompetenciáik alakulását és alakítását, felkészülnek a tudatos pályaválasztásra. Egyéni kontaktok biztosítják pszichológus segítségével az összetett és személyes problémahelyzetek megbeszélését vagy újragondolását. Megszervezzük a jogosítvány megszerzéséhez vezető utat, helyben készülnek a tanulók az elméleti tárgyakból, gyakorolnak a vizsgákra, egyéni kontaktban pótolhatja hiányosságát. Lehetőséget teremtünk arra is, hogy bizonyos tematikus témák átcsoportosítva a programhétvégéken jelenjen meg, ez többnyire a feladat jellegétől függ. Ilyen például a tanulói portfólió készítés, az intenzív nyelvi hétvége, vagy a protokoll hétvége.

Kollégiumi programhétvégék szervezése azt jelenti nálunk, hogy évente az alapprogramban meghatározott számban komplex programhétvégéket szervezünk a diákoknak. Ezen alkalmakkor törekszünk arra, hogy kompenzáljuk azt a hiányt, amely a tanulók neveltetésében csorbát szenvedett, például a szülők nem megfelelő iskolázottsága, értékrendszere, igény szintje vagy egyszerűen az anyagi nehézségek miatt. Például minden tanulót, minden évben, egyszer biztosan eljuttat a kollégium egy ismert kulturális élményhez (színház, koncert, hangverseny, opera). Ugyanez igaz a sport esetében is, hiszen az őszi időszakot sportolással és csapatépítéssel, közös kirándulással kezdik a diákok. Szeretnénk, ha országunk nevezetességeit is megismernék a diákok, ezért évente más helyszínekre szervezünk tematikus kirándulásokat, ahol kulturális, történelmi és földrajzi ismereteiket gazdagítjuk úgy, hogy tanulói aktivitással a proaktív lét életszemléletét is alakítjuk, formáljuk. Minden tanulónkkal megismertetjük Erdély különleges világát is, továbbá a szomszédos országokba is teremtünk betekintési lehetőséget, amikor gyakorolhatják és fejleszthetik idegen nyelvi kompetenciáikat. Évfolyamonként egy nagyobb programmal erősítjük a tanulókat ért kihívásokat, például 9. évfolyamon Baján vízi-táborban tanulnak evezni az AJTP résztvevői. Évente jutalmazzuk

azokat a tanulókat, akik közösségi tevékenységükkel, példaértékű munkájukkal érdemesek a kiemelkedő teljesítmény elismerésére, őket júniusban egy rövid (5-6 napos) európai úti cél elérésével motiváljuk.

A programok konkrét kialakításában a csoportvezető pedagógusok és tanulók egyéni igényei is lehetőséget kapnak. Szívesen építünk a tanulók személyes kompetenciáira, velük együtt alakítjuk a programok megvalósítását. A programhétvégék szervezése is egy tanulási út a pedagógusoknak, a hétvégék megvalósítása egy kihívás a maga nemében: a pedagógus előkészíti és szervezi a tanulócsoport programját (utazás, étkezések, szállás, program, pénzügyek, gazdálkodás), mellette felügyeletet lát el több mint 48 órán keresztül, és embernek kell maradnia az apró-cseprő problémák megoldásában. A diákok ilyenkor nem utaznak haza, néhányuknak nehézséget okoz a család, a barátok hiánya, ugyanakkor sokuk előnyben részesíti a programhétvége lehetőségét.

Tehetséggondozás és közösségépítés, részvétel a házi, a regionális és az országos versenyeken, valamint az AJTP táborain, fesztiváljain. A tehetséggondozás azt jelenti nálunk, hogy a Klebelsberg tehetségpont támogatásával kiemelt tehetséggondozásba vonjuk be a diákokat. Mivel a kollégiumban a szociális kompetenciák fejlesztése az egyik erős vonulat, ezért ezen a területen törekszünk a kiemelkedő fejlesztésre. Figyelembe vesszük tanítványaink erős és gyenge oldalait, mentorként és szakemberként alakítjuk a tanulóval együtt a továbblépés lehetőségét, élünk a mentális és fizikai alkotás szükségszerűségével, támogatjuk a tehetséges tanuló életútját, tanítjuk az életvezetés szemléletét. Arra is neveljük őket, hogy felelős döntéseket hozzanak életükben. Meggyőződésünk, hogy autonóm személyiségük minden élethelyzetben megmutatkozik, motiváló erővel bír, és segítheti őket saját céljaik elérésében. Speciális szakirányú foglalkozásokat szervezünk (pl. színjáték, festőműhely, sportfoglalkozások) és egyéni kontakt lehetőségeket biztosítunk akár külsős szakemberek bevonásával is. Mivel a tanulók alapvetően több törődést igényelnek, mint más kollégistáink, így nagy szerep hárul a csoportonként szervezett közösségekre, és az AJTP tanulóinak nagy közösségére egyaránt. Az egyes csoportok közösséggé formálásában komoly szerep hárul a csoportok vezetését ellátó pedagógusokra, aki az összetartó közösségek alakításában szorosabb érzelmi kapcsolatot alakítanak ki. Az öt évet átölelő összefogás és együvé tartozás egyben a személyes integráció kapcsolatrendszerének záloga is. Megtanítani a diákokat tanulni, az önálló ismeretszerzés, és eligazodás a nagyvilág dolgaiban. Elvárás minden pedagógussal szemben, hogy a hozzá tartozó diákról a hatékony munkához és neveléshez szükséges információkkal rendelkezzen, ne csak a tanulmányi előmenetelével foglalkozzon, de vegye észre a tanuló kreativitását, esetleges rejtett tehetségét, és személyiségével járuljon hoz-

zá a tanulók motiválásához és önismeretéhez. A közösségépítés szinterei közé soroljuk az AJTP által szervezett versenyrendszert és találkozót. A tanulók más környezetben, versenyhelyzetben vagy fesztiválon találkoznak közös programokon egymással. Ismerkednek, kapcsolatot építenek vagy ápolnak, közös élményekkel gazdagodnak, örök életre szóló barátságokat kötnek. A közösségépítés túl nyúlik a középiskolás éveken is, gyakran a felsőoktatásban vagy felnőttként is egymásra találnak, segítik egymást ötletekkel és cselekvésekkel a közös múlt szellemiségében, hiszen egy hajóban eveznek vagy eveztek, az AJTP-ben.

Akikről a harang szól

A hivatalos jogszabályi meghatározás tartalmán túl, a gyakorlatban az a gyermek indul hátrányokkal, akinek az otthoni környezet kevésbé közvetít olyan ismereteket, élményeket, motivációkat, amelyek képességeiket fejlesztené. A családi környezeti hátrányokat nagyrészt az életkörülmények alakítják. Az otthoni könyvek száma, a szülők iskolai végzettsége, munkaerő piaci státusza, a család gazdasági helyzete a tanulók eredménye közötti különbségek közel harmadát magyarázza. (PISA 2012)

Azok a gyerekek, akik szegényebb családban, hátrányos régiókban laknak, jelentős hátránnyal indulnak. Vagyis az eltérő szociokulturális háttér eltérő eredményeket generál. Egy teljes érettségiző korosztály átmenetét vizsgálta a középfokról a felsőoktatásba egy 1998-ban végzett átfogó vizsgálat (Csákó M. és mtsai, 1998)

A vizsgálat egyik megállapítása az volt, hogy a gimnáziumi képzésből nagyobb eséllyel kerülnek be a felsőoktatásba a tanulók. A kutatás kimutatta azt is, hogy a kis településeken élők bekerülési esélyei sokkal alacsonyabbak a városi diákokhoz képest.

A Kaposvári Klebelsberg Középfiskolai Kollégium végzős Arany János Tehetség gondozó Programjában tanuló diákok családi háttér jellemzőinek, tanulási attitűdjeinek, eredményességüknek átfogó vizsgálatával foglalkoztam 2017-ben.

A kutatás során kettő csoport adatait hasonlítottam össze, a végzős osztály roma/cigány és nem roma/cigány tanulóit. Ebben a tekintetben feltételeztem, hogy a roma/cigány származású tanulók kevésbé kritikus megfogalmazással élve több jót látnak az AJTP-ben, a gimnáziumban és a kollégiumban. Az otthoni hátrányos helyzetű szociokulturális érintettségük miatt jobban értékelik azokat a lehetőségeket, forrásokat, támogatásokat, amelyben részük volt a gimnázium elvégzése és a kollégiumi évek alatt. Ezt a hipotézist a részben adaptált, kutatásom során használt kérdőívből nyert információkkal kívántam alátámasztani.

A dokumentum elemzés során elolvasott és feldolgozott szakmai beszámolók és jelentések egyértelműen bizonyítják jelen kollégium nevelésének innovatív jellegét. Itt elsősorban a 7 szokás módszertani elemeire, a bevált jó gyakorlatokra és a tevékenységbe ágyazott tanulás gyakorlati megvalósulására gondolok.

A tanuló csoport jövő orientált, célirányos viselkedése azt mutatja, hogy érték számukra a tanulmányi eredményesség, a továbbtanulás. Feltételeztem, hogy a csoport

80 %-a sikeresen tanul tovább és építi az életútját egy általa elképzelt pályán. Ezt a hipotézist majd a felvételi adatok elemzésével támasztottam alá.

A feljövő évfolyamok statisztikai adataiból látszik, hogy korántsem csökken a roma/cigány nemzetiségű tanulók jelenléte az AJTP-ben. Továbbra is kitétel a hátrányos helyzet, így az alap programelemeknek, az alap célkitűzésnek mindig létjogosultsága lesz. Hipotéziseimet a segítő szakmákban (gyermekvédelem) való tapasztalatom támogatásával alkottam meg. Tapasztaltam már korábban, hogy mekkora erő, ha valaki nem egyedül küzd a mindennapokban, hanem állnak mögötte, rendszeresen támogatják. Fokozottan így van ez a felvilágosult szellemiségű roma/cigány családoknál, akik a kitörést, a szegénység mérséklését, a mélyszegénység újratermelődésének megakadályozását nem csupán a segélyekben, hanem a befektetett energiákban, a tanulásban látják. A haladó gondolkodásmód meg is hozza a gyümölcsét, hiszen a vizsgált osztály utógondozása, nyomon követése során gyűjtött továbbtanulási adatok ezt fényesen igazolják. 2016. augusztus végi után követő vizsgálatom eredményeként készítettem el a felvételi eredményességet mutató táblázatot, ahol a tanulói monogramok mellett a felsőoktatási intézmény és szak olvasható. Három tanuló nem nyert felvételt, amiből kettő fő technikai okok miatt nem tudott idén továbbtanulni, de jövőre mindketten megpróbálják újra (HD, OJ). Szürke színnel vannak jelölve a roma/cigány származású tanulók, akik körében rendkívül magas színvonalú képzőhelyek is találhatóak. Összességében megállapítható, hogy 13 fő nyert felvételt felsőoktatási intézményben hirdetett szakra, közülük egy fő külföldön tanul tovább – folyamatos támogatással. Skype-os mentorálás révén tudom, hogy a szak nagyon jó képzési szintet követ, engedi az elmélyült alkotói, kreatív folyamatokat. Itt a legnagyobb problémát a munkalehetőség keresése jelentette, és a mindennapi megélhetés, ami most racionalizálódik 3 hónap után. 5 fő OKJ-s vagy FSZ képzésben részesül, míg 3 tanulónak sikertelen lett a felvételije.

A vizsgált célcsoport 85,7 %-a sikeresen továbbtanult az általa elképzelt pályán. Első hipotézisemet a kutatáshoz készített kérdőívből nyert adatokkal kívántam alátámasztani. A vizsgálati rész mennyiségi és minőségi elemzésénél nyomon követhető a roma tanulók pozitív válaszadói képessége, proaktív szemlélete. Talán önállóan is elmondható, hogy az otthoni szocializációs közeg és az öt évig otthon adó kollégiumi környezet között nagyon nagy a különbség. Ez a nagy kontraszt leginkább arra sarkallta őket, hogy gondolkodásmódjuk nem elsősorban kritikai, hanem inkább előremutató, megoldást kereső legyen.

A pedagógus személyiségével, tudásával dolgozik. Egyben pszichológus, mentálhigiénés szakember, segítő, s egy kollégiumban egy kicsit szülő is. Mindezek sikeres használata nélkül a leghatékonyabb program sem hozhat eredményeket.

A VÉGZŐS CSOPORT FELVÉTELI EREDMÉNYEI	
A. G.	BME Építőmérnök
B. E.	PTE Anglisztika
B. E.	PTE Matematika-földrajz szakos osztatlan tanári
B. H.	Southampton Solent University - Computer Games Art
F. I.	SZTE- Molekuláris Bionikai Mérnök
F. D.	Budapest Pető András Főiskola-konduktor
F. N.	KE Óvodapedagógus
G. Sz.	PTE Angol- Történelem osztatlan tanári
H. D.	Nem nyer felvételt
K. J.	BGE-GKZ Pénzügy és számvitel - FSZ
K. M.	Rendészeti Szakgimnázium, Körmend OKJ
K. B.	Nem nyer felvételt
L. K.	Keszthely Vendéglátásszervező-vendéglős OKJ
M. K.	PTE- Történelem
O. J.	Nem nyer felvételt
O. M. M.	ELTE TTK- Földtudományi
P. A.	ELTE TÓK- Tanító
R. L.	BGE Pénzügy és számvitel - FSZ
R. T.	Szociális gondozó és ápoló- OKJ
T. Á.	ELTE TTK- Matematika
T. O.	SZIE Járműmérnök

Egy fókuszcsoportos interjú tapasztalatai az AJTP-ben

Az interjú alanyai: 10 fő (2 fiú, 8 lány), valamilyen területen tehetséges AJTP-s diákok (3 fő roma diák) a felsőbb évfolyamokról. Téma: tehetség, tehetséggondozás.

Először idézek mondataikból, majd összegzem az elhangzottakat.

Hogyan határoznátok meg a tehetség fogalmát?

„Vele született dolog kell, hogy legyen, lehet, hogy valaki valamiben ügyes, de az még nem egyenlő a tehetséggel. A tehetség átlagon felüli dolgot jelent, a jobbnál is jobbnak kell lennie a tehetségesnek.”

„Ha időközben kiderül valakiről, hogy valamilyen tehetséges, de nem foglalkozik vele, nem gyakorolja, ha nincs szorgalma, akkor nem ér el vele semmit.”

Mi van akkor, ha a golfban vagy tehetséges?

„De én még életemben nem golfoztam és így nem tudom, hogy az vagyok. Szükség van lehetőségre. Pl. ha cirkusz családba születik gyerek, szinte evidens, hogy azzal fog foglalkozni, mint a szülei, s ideje nagy részét gyakorlással tölti, korán felismerik és fejlesztik tehetségét. Bizonyos dolgokhoz komoly anyagi háttér is kell: golf, tenisz, vitorlázás.”

Teréz anyja tehetség volt?

„Igen, az emberekhez való viszonyulásában.”

Mennyire értelmezzük szűk körben a tehetséget ?

„Rögtön a tantárgyi vagy a művészeti kiválóság jut eszünkbe a tehetséggel kapcsolatban. Van olyan diák, akinek rossz a tanulmányi eredménye, de kiváló sportteljesítménye van, vagy éppen „minden tud” a tantárgyakból, kitűnő tanuló, de nem biztos, hogy valamilyen kimagasló.”

„Az sem mindegy, hogy valaki egy osztályon belül kiemelkedő, vagy országos szinten ér el valamilyen eredményt.”

Miért jó az AJTP –ban részt venni?

„Mert sok olyan gyerek jelentkezik a programba, akinek tehetségét nem ismerte fel a család, az általános iskola, rejtve volt, a program viszont lehetőséget adott a felismerésre, kibontakoztatásra.”

Az interjúban elhangzott gondolatokat összefoglalása:

Szinte minden diák megfogalmazta, hogy az adottság önmagában nem elegendő, szorgalom, kitaró gyakorlás, elmélyülés elengedhetetlen feltétele a tehetség kibontakoztatásának.

S olyan képességekkel is rendelkeznek gyerekek, amelyekkel kapcsolatban nem olyan feltűnők a társadalmi elvárások, s ezekre a területekre is nagyobb figyelmet kellene szentelnie a tanároknak.

Többen is utaltak arra, hogy a kistelepülésen levő általános iskolában nem ismerték fel tehetséges területüket, vagy nem voltak meg hozzá a tárgyi feltételek. Többen is megemlítették egy végzős AJTP-s diákot, aki szép sikereket ér el a torna területén. Állítják, ha korábban felismerték volna tehetségét akár az olimpiára készülő tornász lehetett volna belőle. Több ilyen példát is hoztak a diákok.

Kiemelték, hogy azokat a tanárokat kedvelik különösen, akik elmélyülten foglalkoznak szakterületükkel, és velük is hasonló módon törődnek. Jóindulatú, segítőkész, figyelmes pedagógusok. Többen is utaltak arra, hogy a kollégiumunk sok lehetőséget ad tehetségterületük megmutatására. Említtették a megemlékezéseket, kollégiumok közti versenyeket, pályázatokra való felkészítést, a sokféle szakkört, kiállításokat. Úgy érzik, hogy odafigyelünk rájuk, hogy folyamatos támogatást, segítséget kapnak sokféle területen.

Áldás vagy teher a tehetség? Amikor rengeteg időt, energiát kell fordítani valamire, közben tehernek is érzi, de amikor az eredmények megmutatkoznak mindez felejtődik, fogalmazta meg az egyik tanuló. Egy színjátszásban, versmondásban tehetséges diáklányunk azt mondta, hogy teher, amikor irigyek társai eredményeire (a sok időt, munkát, energiát nem érzékelik, amit sikerességébe fektet), s rosszindulatúak vele, s áldás, mert örömet leli a versek tanulásában, szerepek eljátszásában.

Működne-e az AJTP kollégium nélkül? Egyöntetűen azt válaszolták, hogy nem. A kistelepüléseken, a nagyvárostól távol élőknek nem lenne lehetősége a megfelelő iskola, program kiválasztására. Vannak, akiknek tartósan ki kell szakadni a sokszor többszörösen hátrányos közezből, amiben élnek. Kiemelték a kollégiumi programhétvégeket, melyek a „rejtett tanterv” elemeit is tartalmazzák. Színházlátogatások, múzeumpedagógiai foglalkozások, történelmi emlékhelyek felkeresése, nyelvi hétvégék az ismeret és élményszerzés széles tárházát biztosítják. Bár azt is megfogalmazták, hogy az iskola és a kollégium is a maximális teljesítményt vár el tőlük, és néha idő hiányában nem tudnak mindkét irányba megfelelni az elvárásoknak. Szelektálniuk kell, s ez néha feszültséget okoz önmagukban vagy az intézményekben.,

Többen is utaltak arra, hogy a kollégiumunk sok lehetőséget ad tehetségterületük megmutatására, fejlesztésére. Említtették a megemlékezéseket, kollégiumok közti, kollégiumon belüli versenyeket, pályázatokra való felkészítést, a sokféle szakkört, kiállítások szervezését, a kutatási tapasztalatok szerzését. De azt is megfogalmazták, hogy hiányosságaik kompenzálására is kapnak lehetőséget a korrepetálások, egyéni törődések, mentorálások alkalmával. Azt is kiemelték, hogy egymásnak is sokat tudnak segíteni. Úgy érzik, hogy támogató, segítő közegben telnek iskolai éveik a kollégiumban.

Szabadidős elfoglaltságok az AJTP 9. előkészítő és 9. évfolyamán

Kollégiumunkban minden tanév elején felmérjük a 9. évfolyamos diákok családi hátterét, a tanuláshoz való viszonyukat, az információszerzési módszereiket és azt, hogyan képzelik el a kollégiumban a szabadidejüket..

A 2016/17-es tanévben 24 fő, a 2017/18-as tanévben pedig 30 fő töltötte ki a kérdőívet szeptember első felében. A kérdésekből csak a szabadidő eltöltésére vonatkozó adatokat elemzem. Azt tudjuk, hogy a családnak és a családi mintának mekkora szerepe van a gyerekek további sorsára: többek között meghatározza a szabadidő hasznos eltöltésének módját is.

Az első táblázat a közös otthoni szabadidő eltöltését mutatja be.

<i>Mivel tölti otthon a család együtt az idejét szívesen?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
TV-nézés/filmezés	19	79,1%	26	86,66%
közös családi beszélgetések	15	62,5 %	15	50%
kirándulás	5	20,83%	11	36,66%
kerti munka	10	41,66%	10	33,33%
baráti-rokon látogatás	9	37,5%	10	33,33%
olvasás	1	4,16%	3	10%
moziba járás	2	8,33%	3	10%

Az eredményekből világosan látszik, hogy mindkét évfolyamon a TV-nézés és a filmnézés a leggyakoribb közös családi program. Ezt követi a közös családi beszélgetés. Az idei előkészítő évfolyamon a kirándulás került a harmadik helyre, míg az egy évvel idősebb évfolyamon a kerti munka végzése. A baráti és a rokonlátogatás mindkét évfolyamon a negyedik helyen, az olvasás és a moziba járás pedig az utolsó helyen áll mindkét évfolyamon.

A következő állítás arra vonatkozott, hogy a diákok mit csinálnak otthon a szabadidejükben.

<i>Mit csinálsz szívesen otthon a szabadidőben?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
olvasás	10	41,66%	12	40%
túrázás, természetjárás	5	20,83%	10	33,33%
számítógépezés, internetezés	12	50%	16	53,33%
zenehallgatás	18	75%	27	90%
csavargás	14	58,33%	10	33,33%
barkácsolás	4	16,6%	6	20%
ház körüli munkavégzés	5	20,83%	8	26,66%
sportolás	6	25%	16	53,33%
heverészás, pihenés	15	62,5%	21	70%
kutyasétáltatás, hobbiállatok	1	4,16%	0	
TV-zés, filmezés	15	62,5%	18	60%
társaságba járás	10	41,66%	11	36,66%
nézelődés, korzózás, shopping	5	20,83%	7	23,33%

Mindkét évfolyamon dobogós helyen áll a zenehallgatás, a heverészás és a pihenés, valamint a TV-nézés és a filmezés. A számítógépezés és az internetezés aránya mindkét csoport esetében 50 % körüli értéket jelent, de az olvasás és a társaságba járás is 40%-os aránnyal rendelkezik. Nőtt a ház körüli munkavégzés (20%-ról 26%-ra) és a sportolás (25%-ról 53%-ra) aránya. A csavargás aránya viszont jelentősen csökkent (58%-ról 33%-ra), ennek egyik oka az lehet, hogy többen sportolnak a csoportban.

Miután a számítógépezés és az internetezés aránya mindkét csoportban magas, ezért a következőkben azt néztem meg, hogy mire használják az internetet.

Mindkét csoportnál a diákok többsége naponta többször internetezik, a naponta használat a második helyre került, ezt követi a hetente többszöri internethasználat. Az eredmény nem meglepő, hiszen a fiatalok internetezési szokásaira jellemző, hogy szinte állandóan a neten lógnak. Mindkét csoportnál a diákoknak több mint a 60%-a naponta legalább egy órát tölt a számítógép előtt.

<i>Milyen weboldalakat nézegetsz szívesen?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
közösségi oldalak	21	87,5%	26	86,66%
levelezés	15	62,5%	11	36,66%
közélet	0		0	
tanulás	6	25%	10	33,33%
filmnézés, zenehallgatás	19	79,1%	26	86,66%
online játékok	7	29,16%	10	33,33%
hétköznapi tudnivalók	12	50%	8	26,66%
online vásárlás	2	8,33%	6	20%
divat	4	16,66%	3	10%

Mindkét csoportnál a leggyakrabban a közösségi oldalakat látogatják a diákok, ezt követi a filmnézés és a zenehallgatás, majd a levelezés. Az online játékok és az online vásárlás aránya növekedett egy év alatt, a hétköznapi tudnivalók megnézése és a divattal foglalkozó oldalak súlya pedig csökkent a felmérésben résztvevő diákoknál. Közélettel foglalkozó weboldalakat pedig egyáltalán nem néznek. A diákok információszerzési módjait az alábbi táblázat mutatja:

<i>Általában honnan szerzed be a legfontosabb információkat, amire szükséged van?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
család	16	66,66%	26	86,66%
barátok, ismerősök	19	79,1%	22	73,33%
rádió	3	12,5%	3	10%
TV	8	33,33%	13	43,33%
hírlap, folyóirat	3	12,5%	5	16,66%
internet hírportál	15	62,5%	17	56,66%
internet közösségi oldal	14	58,33%	17	56,66%

Az információszerzésben még mindig nagy szerepe van a hagyományos kapcsolatoknak (család, barátok, ismerősök), hiszen mindkét csoportban ezek kerültek az első két helyre. Ám egyre erőteljesebben jelenik meg az internet hírportálon és a közösségi oldalak segítségével történő információszerzés is. A klasszikus információszerzési formák (TV, rádió és a hírlapok, folyóiratok) súlya még mindig megvan, de egyre inkább háttérbe szorulnak.

A következő táblázat azt mutatja, hogy a diákok mit csinálnának szívesen a kollégiumban.

<i>Mit csinálnál a kollégiumban szabadidődben?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
olvasás	9	37,5%	9	30%
sportolás	13	54,17%	15	50%
pihenés	19	79,1%	28	93,33%
beszélgetés	16	66,66%	23	76,66%
ismerkedés	9	37,5%	14	46,66%
interneten böngészés	5	20,8%	13	43,33%
számítógépes játékok	6	25%	2	6,66%
tanulás	0		1	3,33%

A tanév elején úgy gondolták a diákok, hogy a kollégiumban a következőket fogják leginkább tenni: pihenni, beszélgetni és sportolni. Az olvasás és az ismerkedés a negyedik és az ötödik helyre szorult vissza, az internetes böngészés és a számítógépes játékok használata pedig a sor végére került.

A szabadidő hasznos eltöltésének egyik módja a sportolás. Erre kollégiumunkban a diákok rengeteg lehetőséget találnak. Ezért érdekes az, hogy milyen a diákok viszonya a sporthoz.

<i>Szoktál-e sportolni?</i>				
Állítás	2016/17		2017/18	
	fő	%	fő	%
ritkán	8	33,33%	9	30%
rendszeresen	4	16,66%	15	50%
versenyszerűen	2	8,33%	3	10%
amatőrként	8	33,33%	1	3,33%
nem	2	8,33%	2	6,66%

A diákoknak körülbelül 40%-a ritkán vagy egyáltalán nem sportol, a többiek viszont rendszeresen, versenyszerűen űznek valamilyen sportágat.

Miután a 9. évfolyamosokat kérdeztük meg a szabadidő eltöltési lehetőségeikről, érdekes lenne egy újabb kérdőív kitöltésével összehasonlítani, hogy milyen elfoglaltságokat találtak maguknak a diákok a kollégiumban, miben változtak ez irányú szokásaik.

Tanulói életút támogatása – komplex pályaaorientáció

Tanítványaink továbbtanulási eredményei a kezdetek óta nagyon jók: 70% feletti-ek és a diplomát szerzők aránya is hasonló. Ez a mutató a diákok, szülők valamint az iskolában és a kollégiumban dolgozó pedagógusok és szakemberek közös együttműködésének köszönhető.

Tanév	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
Felvételt nyert%	80%	73%	74%	85%	93%

Intézményünkben az öt év során tudatosan felépített módszerekkel segítjük diákjainkat a sikeres pályaválasztáshoz vezető úton. Előkészítő évben a Dinamikus Személyiségprofil elindításával összegyűjtjük és rendszerezük a tanulókról rendelkezésünkre álló információkat, melyet az évek során folyamatosan bővítünk. A kollégiumi foglalkozások, műsorok, megemlékezések, programhétvégék és szakkörök rengeteg alkalmat adnak a tanulóink megfigyeléséhez a tehetséges területek felfedezéséhez és a kibontakozáshoz. Előkészítő diákjaink mindegyike mentor tanárt kap, aki a csoportvezetővel együttműködve fokozottan figyeli, támogatja a tanuló fejlődését. Ez az életviteli mentorálás – ami akár 5 éven keresztül jelen lehet a tanulók életében – erősíti a diákok beilleszkedési, közösség alakítási törekvéseit.

Már ekkor elkezdik diákjaink az ismerkedést a tanulói portfólió módszerével. Az első két évben mappákba rendszerezve gyűjtik szerepléseiket, eredményeiket, a róluk készült képeket, felvételeket, reflexiókat. Tanulmányaik felénél egy bemutató tablót készítenek, melynek célja a visszatekintés, értékeli eddigi tevékenységüket és bemutatják magukat, eredményeiket a kollégium közösségének. A tizedik év közepén célirányosan kerül szóba a továbbtanulás. Egyéni beszélgetések során segítjük őket a megfelelő fakultáció kiválasztásában. Amennyiben szükséges az intézmény pszichológusa tesztekkel is támogatja a tanulókat döntéseikben. Tapasztalataink szerint érdemes időt áldozni erre, mert sokkal kevesebb ezeknél a diákoknál a fakultáció le-

adása, vagy váltás más tantárgyra, mint egyébként; jobbak az érdemjegyek, valamint az iskolai tanárok visszajelzése is pozitív.

Az Arany János Tehetséggondozó Program sajátossága az önismeret tantárgy, ami be szervesen beintegrálódott a továbbtanulás támogatása. Az egyén erősítése, önértékelésének, önbizalmának racionalizálása, fejlesztése egyaránt támogatja a későbbi felelős döntéshozatalt. Lehetőség van egyéni tanácsadás keretében olyan operatív továbbtanulási segítségkérésre, amikor az online felületekkel való ismerkedés mellett az elérhető adatok elemzésével, a hiányszakmák folyamatos nyomon követésével, komplex jövőkép tervezést végzünk a diákkal közösen.

11. évfolyamtól több módszerrel is segítjük tanulóinkat. Folytatódik a portfólió építése a pályaválasztási mappa elkészítésével. Ekkor többféle önéletrajzot készítenek a diákok. Meg kell tanulniuk súlyozni az információkat egy esszé típusú, egy hagyományos Europass formátumú, valamint egy szabadon szerkesztett piacképes önéletrajz esetében is. Mindehhez motivációs levelet, referencia listát írnak, valamint pályaválasztást segítő tesztekkel töltönek ki (pl.: motiváció, karrier tréning, önismereti teszt, pálya iránti érdeklődés tesztje stb.). A pályaválasztási portfólió részét képezik az állásinterjú kérdések, amelyeket megválaszolunk, és szituációba helyezve saját élményű gyakorlatként dolgozunk fel. Különböző álláskeresési technikákkal ismertetjük meg a diákokat, hiszen ezektől az évektől már aktív a nyári munkavállalás, sok tanuló pedig még a szorgalmi időszakban is rendszeres munkavégzéssel járul hozzá saját költségeinek finanszírozásához.

A végzősök a gimnáziumi éveik sikereit, eredményeit bemutató záró prezentációt készítenek. Ez a középiskolai bemutató mappa. Az utóbbi 2 évben váltottunk prezentációkészítésre az addigi írt és szerkesztett 20 oldalas bemutatók helyett. Ennek elkészítésére a tanulók jobban motiváltak. Továbbá a 2016-os Pannon Egyetemmel történt szakmai egyeztetés során megerősítést kaptunk abban, hogy az egyetemi mentor programok, a felsőoktatás tehetséggondozása a bemeneti információk hiányával küzd. Így tehát hiányterületi jó gyakorlat lehet a portfólió rendszerének országos népszerűsítése, kiemelten támogatva a középiskola – felsőoktatás közötti átmenetet.

Rendszeresen szervezünk előadásokat a közeli egyetemek képviselőivel. Visszatérő vendégünk a Pécsi Tudományegyetem és a Kaposvári Egyetem. Szakmai munkakapcsolatban állunk a Debreceni Egyetemmel, az egri Eszterházy Károly Egyetemmel, a bajai Eötvös József Főiskolával, a Pannon Egyetemmel és az Óbudai Egyetemmel. Fontos munka a továbbiakban is diákjaink „kézről kézre” adása, azaz a tehetséges „aranyosok” beajánlása a felsőoktatási mentor programokba. Kiemelt figyelmet kapnak kutató diákjaink, akik – középiskolai kutatásuk révén – óriási előnnyel, szakmai tapasztalattal lépnek a felsőoktatásba.

Visszahívjuk volt diákjainkat is, akik színvonalas bemutatók és konzultációk révén szólnak felsőoktatási intézményeikről, karok és szakok részletes bemutatásával támogatják diákjaink továbbtanulását. Tapasztalataink azt mutatják, hogy ezek az előadások és személyes beszélgetések gyakorlatiasak, támogatják a bizonytalan tanulókat az önálló továbbtanulási döntésük meghozatalában.

Rendszeresen szervezünk találkozást különböző szakmák sikeres képviselőivel, hiszen ily módon betekintést kaphatnak diákjaink egy újabb szakterület mindennapjába, segíti az elképzelt és a valós élet összeegyeztetését.

Csoportfoglalkozások alkalmával már tizedik évfolyamon elkezdünk ismerkedni azokkal az internetes oldalakkal, (pl. felvi.hu, eduline.hu) ahonnan hiteles információkat szerezhetnek diákjaink a pályaválasztáshoz. A félévi és évvégi önértékelések során igyekszünk elgondolkodtatni diákjainkat, hogy mit csináltak jól, mit kellene másképp tenni, és célokat tűznek ki a következő időszakra segítettő a sikeres érettségit. Tematikus foglalkozásokon beszélünk olyan társadalmi problémákról, mint a munkanélküliség, álláskeresés, átképzés, egy életen át tartó tanulás. Elemezzük a hazai és az uniós adatokat, amelyek a továbbtanulás létjogosultságát támogatják meg.

A programhétvégék során is szerepet kap a pályaválasztás és a sikeres érettségi felkészülés támogatása. 11. és 12. évfolyamos diákjainkat évek óta elvisszük az Educatio kiállításra, ahol az egyetemek standjainál a hallgatókkal és oktatókkal beszélgetve sok hasznos információhoz jutnak. A sikeres tájékozódást egy szempontsorral segítjük, amit a kiállítás előtt átbeszélünk a tanulókkal. A programot beszélgetés zárja, ahol összegyűjtjük és értékeljük a kiállítás tapasztalatait. A szempontsor olyan területekre is hangsúlyt fektet, amire nincs rálátása, információja tanulóinknak pl. szakkollégiumi rendszer működtetése, felsőoktatási szakképzés, mintatanterv létezése, a képzés erős és gyenge pontjai, a diploma értéke stb.

Az utolsó félév egyik programhétvégéjén az iskolai tanárokkal együttműködve próbaérettségit szervezünk, ahol kipróbálhatják magukat vizsgahelyzetben, és felmérhetik hogyan haladnak a felkészüléssel, ezzel segítve az érettségire való célirányos készülés folyamatát, és enyhítve a vizsga miatt a tanulókra nehezedő megfelelési kényszert, belső distresszt.

Mivel a mai felgyorsult világban a szülők egyre nehezebben, egyre csökkenő mértékben tudnak tanácsot, támogatást adni gyermekeiknek a pályaválasztásban, továbbtanulásban, ezért felértékelődött az a feladat, amit intézményünk végez. Sokszor a családi szorongást is a továbbtanulni kívánó diák viszi a hátán, rontva az egyén mentálhigiénés állapotát, ezáltal teljesítményét. Tanév elején már hagyomány jelleggel hirdetünk szülői tájékoztatást a pályaválasztás feladatához kapcsolva, csökkentve ez által az egyéni döntés felelősségét.

	Csoportfoglalkozás	Programhétvége	Kollégiumi rendezvények	Mentorálás/ egyéb tevékenység
9 AJTP	Önismeret, személyiségjellemzők, pályaválasztási lehetőségek. 7H elveivel való megismerkedés.	Tanulók tehetségének feltérképezése.	Lehetőség a tanulók tehetségének megmutatására a rendezvények és versenyek alkalmával. Egyéni érdeklődés feltérképezése, tágabb értelmezésű pályaeorientáció megvalósulása.	Tanulók tehetségének feltérképezése. Egyéni személyiségjegyek fejlesztése. Életviteli és tehetség mentorálás.
9	Szakkörök bemutatása (képesítések, adottságok) 7H elveinek alkalmazása.	Gyűjtőmappa indítása		Szakkörök, tehergondozó és felzárkóztató foglalkozások. Tanulmányi és sportversenyek, kiállítások, kutató diákok. Tehetséggazdagító programokon való részvétel.
10	Az álláskeresés technikái A munkavállalói szerep Fakultáció választás átbeszélése	Portfólió felezőtábla készítése. Kiállítás szervezése.		
11	Pályaválasztási dokumentumok és használatuk A munkanélküliség Educatio kiállításra felkészülés Ismerkedés a kapcsolódó honlapokkal és nyomtatott sajtóval (Diploma különszám), valamint az egyetemek oldalaival.	Portfólió pályaválasztási mappa online teszt kitöltés CV-k motivációs levél referenciacsúszka esszé önmagunk bemutatásáról állásinterjú kérdések kidolgozása szituációs játékok	Egyetemek, szakkollégiumok, továbbtanulást koordináló szervezetek előadásai VOLT kollégisták visszahívása Üzemlátogatás szervezése Pályaválasztási tanácsadás	Tanulói projekt – KreAktív Motivációs Projektben való részvétel Alkalmassági vizsgákra felkészülés segítése, megszervezése.
12	Pályamódosítás Munkaerő piaci helyzet Educatio kiállításra felkészülés Nyílt napok ajánlása, kérdéssorok összeállítása E-felvételi kitöltése	Educatio kiállítás részvétel Próbaérettségi hétvége	Egyetemek, szakkollégiumok, továbbtanulást koordináló szervezetek (pl. Study guide, Sceda) előadásai VOLT kollégisták visszahívása Üzemlátogatás szervezése Pályaválasztási tanácsadás	Önéletrajzírás és motivációs levél készítésének segítése (osztatlan tanár szakok) Felkészülés a pszichológiai alkalmassági vizsgákra Alkalmassági vizsgákra felkészülés segítése, megszervezése.

Protokoll és viselkedéskultúra egy AJTP program hétvégén

A mindennapok során tapasztalható viselkedési kultúra indokolta a téma aktualitását, szükségességét. Tapasztalatunk alapján a diákok az alapvető viselkedési normákat kevésbé ismerik és még kevésbé alkalmazzák. Sajnos a „szülői ház” a norma közvetítésében, a szokások kialakításában és átadásában, a példaadásban nem vesz megfelelő mértékben részt. Ezt tapasztaltuk a hátrányos szociális környezetből érkező tanulóknál is. Ezért a kamaszoknak ajánlott elméleti és gyakorlati felkészítést intézményünkben elsősorban az Arany János Tehetséggondozó Program kétnapos programhétvégéjén alkalmazzuk, de a tematikus tervezés révén egyes elemei a csoportfoglalkozásokon is felhasználhatóak.

A mindennapok szituációinak megfelelő viselkedés/ reagálás nagymértékben kihat az egyén szociális kapcsolataira, emellett érvényesülésének is alapja. A hétvége célja az élet számos területén elvárt alapvető viselkedési normák bemutatása és szituációkban alkalmazása. Tartalmi tekintetben elsősorban a középiskolás korosztályt érintő normákra helyezük a hangsúlyt, de érdekességként kitekintünk a diplomáciai-, egyházi és az üzleti protokoll világába is. A téma teljes kibontását szolgálja az elmúlt évszázadok –általános és a fiatalokat érintő- szokásainak megismertetése, valamint a jelennel történő szembeállításuk, a helyi „jelenségek” tükrében.

A jó gyakorlatot a jellemformálás eszközeként tekintjük. Célunk azoknak a viselkedési szokásoknak és normáknak a bemutatása és kialakítása, amelyek hozzájárulnak a tanulók kulturált és a helyzetnek megfelelő viselkedéséhez, valamint igényes nyelvhasználatukhoz

A téma öt részből áll:

1. A mindennapok során elvárt viselkedési normák
2. Időutazás
3. Praktikus tanácsok
4. Sajátosságok a protokoll világában
5. Gyakorlati foglalkozás
6. Értékelés

A „*hívószavak*” bemutatásával történő ráhangolódást követően a *mindennapi életben* előforduló viselkedési normákat gyűjtjük össze, ezeket csoportmunkában, szituációkon keresztül értelmezzük (köszönés, bemutatkozás, telefonálás, hivatalos ügyek intézése). A csoportok a feladat megoldásához segítséget kapnak (eszközök, szituációk leírása, problémafelvetés...).

Az *időutazást* egy korabeli *játékkal* kezdjük, majd a feladatot a tanulók pármunkában oldják meg. A szokások/ viselkedések kiválasztásánál a tanulók személyiségét, érdeklődési körét és nemét szükséges figyelembe venni. A feldolgozást követő tartalom bemutatása egy, a tanuló által kiemelt, tételmondat köré épül, melyet az osztály előtt vitára bocsát.

A 3. részben ismét a 21. században járunk. A tanulók *praktikus tanácsokat* kapnak az öltözködéstől a vendéglátásig.

Az elméleti részt egy *protokoll szakértő előadása* zárja, aki a különböző területek *specifikumaival* és érdekességeivel ismerteti meg a diákokat.

A hétféve zárásaként *több tevékenységet* kínálunk a diákok számára (virágkötészet, csomagolás, sminktanácsadás, terítés...).

A foglalkozáson alkalmazott változatos módszerek nagymértékben hozzájárulnak az *anyanyelvi és a narratív kompetenciák* fejlődéséhez, de az írásbeliségen keresztül a *digitális kompetencia* elmélyülésére is lehetőség adódik.

A csoport és páros munkák révén a tanulók *együttműködési képessége* fejlődik. A szituációs gyakorlatok előtérbe helyezik a *dramatikus képességeket*, míg a szemelvények feldolgozása a szövegértés és a kritikai gondolkodás fejlődéséhez járulnak hozzá. A tételmondatok feldolgozásai kiválóan alkalmasak a megfelelő *vitakultúra* kialakítására és az *érvelés technikájának* elsajátítására is. A hétfévégén végigvonuló játékok a logikai képességet teszik próbára, a filmrészletek vetítése a vizuális kompetenciát erősítik. Az elméleti részt követő gyakorlati oktatáson a *kézügyesség fejlődik*, emellett az esztétikai érzék kiteljesedését is támogatja. A különböző területek illemszabályainak bemutatásával pedig a tanulók *kulturális és szociális kompetenciája fejlődik*.

A téma jellegéből adódóan ugyan az eredmények a hagyományos módon nem mérhetőek, de egy teszttel vagy totóval meggyőződünk a tanultak elsajátításáról. Nem az elméleti tudás a hangsúlyos, hanem a tanultak alkalmazását várjuk el. Célunk a hallottak és tapasztaltak beépülésének folyamatos ellenőrzése (színházlátogatás, kulturális rendezvények, előadások, étterem) .

A téma feldolgozásához egy tágas helyiséget célszerű berendezni, ahol a szituációs gyakorlatok bemutatásához van elegendő hely, de alkalmas csoport – és a páros munkát elősegítő elkülönülésre is.

Tartalmi előkészítés:

- szemelvények
- kártyák

Eszközök:

- írószер / színesek/ kiemelő/ papír/
- interaktív tábla / számítógépek/ ppt
- helyzetgyakorlatok: asztal/ székek/ telefon/ pad
- gyakorlati foglalkozáshoz szükséges eszközök

Irodalomjegyzék

Méhes András: Társalgó. JLX Kiadó, Bp.

Ottlik Károly: Protokoll A-tól Zs-ig. Protokoll'96 Kft., Bp. 1997.

Ottlik Károly: Protokoll plusz. Protokoll'96 Kft., Bp. 1995.

dr. Sille István: Illem, etikett, protokoll. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Bp. 1991.

Inge Wolf: Modern illemkódex. Trivium Kiadó, Bp. 1998.

Tehetség-tehetséggondozás

„A tehetség is a természet azon értékei közé tartozik, amely gondozást kíván. Nem kapálást, nyírást, permetezést, csak dús termőtalajt, odafigyelést és szabadságot a növekedéshez.”

Gyarmathy Éva

Kollégiumunk fennállása óta feladatának tekinti a tehetségek felismerését és támogatását. Az intézmény többször megújította Tehetségpont akkreditációját, először 2011-ben, majd 2014-ben. Jelenleg tagja az Európai Tehetségpontok hálózatának és 2017 óta Minősített Tehetséggondozó Műhely is.

A tehetséggondozás, tehetségfejlesztés az én 36 éves pedagógusi pályafutásomat is végig kísérte, amelyet a szakmai tapasztalatom és a sokrétű érdeklődési köröm támogatott. A tehetségekkel való foglalkozásom a mai napig mindennaposnak mondható pedagógiai munkámban.

2007-től működik intézményünkben a dráma - színjátszás tehetség műhely. Ez a módszer különösen azoknál a gyerekeknél válik be, akik beszédben nem tudják olyan jól kifejezni magukat, mint rajzolásban vagy akár másféle mozgásban. A pedagógusok régóta tudják, hogy az iskola akkor jár legjobban, ha a gyermeki személyiséget állítja tevékenysége központjában. Korunk ugyan a teljesítményorientáltságot preferálja, ami a saját képességeit, tehetségét, egyéniségét tudatosító és megvalósító embertípust feltételezi. A ma emberének új értéket kell felismernie, új formákkal azonosulnia, új értékekhez kell alkalmazkodnia, és ezért fontos teret kap személyiségünk megismerésében az önismeret igénye. Ahhoz, hogy mi pedagógusok megfelelő időben kedvező irányba tudjuk befolyásolni tanítványaink személyiségének fejlődését, rendszeresen kellene alkalmazni nemcsak hagyományos keretek között az iskolában, hanem speciális foglalkozásként, az életkori sajátosságoknak megfelelő módszerként a drámapedagógiát, a drámajáték alkalmazására épülő személyiségformáló csoportmódszert, amely a dráma és a színház eszközeit sajátos módon használja a nevelésben. Dramatikus játékokkal segíti a valóság átélését, a személyiség fejlődését, társadalmi problémák végig gondolatát és megértését, az alkotás szabadságával való megismerkedést, s ezen keresztül a csoport és az egyén fejlődését. Az egyén ismeretei, készségei, képességei, társas kapcsolatai a játékvezető által irányított, csoportban végzett

közös dramatikusan cselekvés révén fejlődnek. Interdiszciplináris jellegű, benne több tudomány és művészet hatása talált egymásra. Ennek megfelelően a drámapedagógia gyökerei a színművészetben, pedagógiában és pszichológiában egyaránt fellelhetők. Tiszta kommunikációt, empátiát, viselkedési és játékbátorságot fejleszt, játékokkal segíti a valóság átélését, az emlékek megőrzését a figyelem fejlesztését. A drámajátékok a résztvevőt mozgás-improvizációk elsajátítására és gyakorlására ösztönzik. Fejlesztik (metakommunikatív úton) a jellemábrázolást, a dramatikusan improvizációs készséget és egyéb készségeket. A résztvevők a program folyamán elméleti ismereteiket, érzésvilágukat, felvetődő kérdéseiket cselekvésben is megjelenítik. Gyakorlás során dramatikusan technikákat sajátítanak el, gondolatokat és érzelmeket fejeznek ki, valós emberi szituációkat, illetve fiktív történeteket jelenítenek meg, alkalmazzák a más területeken elsajátított ismereteket és készségeket. Mozgás-improvizációkat végeznek, elsajátítják az alapvető drámái kifejezési formákat, a drámajátékokban megtapasztalják a szabadságélményt, kreativitást, megismerik az alapvető színpadtechnikai eljárásokat, bővítik a drámával és a színházzal kapcsolatos szókincsüket. Akik e módszert alkalmazzák, tudják, hogy ezek a játékok alkalmasak a közösségi, alkotó ember személyiségjegyeinek a másokra odafigyelő, empátiával bíró, önmaga képességeivel tisztában lévő, önmagát építő, gyors helyzetfelismerő, gondolkodó, cselekvő, kreatív készségekkel bíró ember kialakítására.

Mindig az aktuális tanév kilencedikes osztályaival foglalkozom. Szeptemberben kezdem a foglalkozásokat az egész osztállyal csoportbontásban, ahol megismerkednek a dráma- és színi játékokkal, az alapokkal. Decemberben a téli szünet előtt közös

2014. Mrozek: Mulatság (Antal József Zoltán, Giay Bence, Major Balázs)

A Kaposvári Klebelsberg Közeletskolai Kollégium Paradox csoportja bemutatja

Tizenhárom okom volt...

„Hiába mondd a jövőnek, hogy STOP.
Nincs REWIND gomb, nem tudod visszatekerni a múltat.
Az egyetlen mód, hogy megtudd a titkot, ...
ha megnyomod a PLAY-t.”

Az öngyilkosságról igazán nem egyszerű. Nehéz átadni azt a mélységet, a szomorúságot és a kétségbeesést, amit azok éreznek, akik már csak a halálra és a meggyújtásra vágnak.
Egy lány Hanna hozott egy döntést, amivel lehet egyet értani vagy nem...
Hogy miért végeztünk el a kezzeinket és állt becsúszni az életem.
akik bántoztak/Váhalol mindvégig, hogy direkt vagy véletlenül tervek, az eredmény attól még ugyanaz.
A darab elgondolkodtat magáról az életéről. A jó és a rossz oldaláról egyaránt.

Különleges előadás az általános iskolák 7-8. osztályosa és középiskolások számára.
Szüneti előadásból adódóan iskolai termekben, kisebb teremben is bemutatható.

Szerzőköl:
Alex Bak Gábor
Clay Bokányi Ákos
Courtney Bácsics Regina
Hanna Ficsor Erzsébet Enikő
Jenny Ráncsik Csilla Andrea
Jessica Orszós Viktória
Justin Horváth Péter
Marcus Varga Zsolt
Mrs. Portor Berki Gabriella
Ryan Marson Máté
Tyler Szabó Péter
Walk Németh Patik

Játszóidő: 25 perc
+ 20 perc gondolatok a darabról

Az Ascher azonos című könyvéből
a forgatókönyvet írta és rendezte:
Ruchárd Mária

informacio.ruchardm@gmail.com, 06-33-855-3011

2015-ben feldolgozott téma és az előadás plakátja

megjegyzés alapján történik a kiválasztódás a konkrét színdarabra történő felkészülésre. Ők a kollégium Paradox csoportjának tagjaivá válnak. Célunk: felkészülni a Pécsi Országos Arany János Tehetségprogram Művészeti Fesztiváljára a színjátszás kategóriában. Januártól a közös munka a szereposztást, darab, karakter és helyzetelemzést foglalja magába. A felkészülési folyamatban nagy szerepe van a gyerekek véleményeinek és kreatív ötleteinek. A további munka a jelenetek felrakását, részenkénti próbákat és összpőbákat tartalmazza. Első bemutatkozás a szülői esten történik a június elején. Eddig szép eredményeket tudhatunk magunkénak. 1 fődíj, 6 arany és 3 ezüst

2016. Sophokles: Antigonék (Pálfi Patrícia, Fekete Gyöngyi Virág)

minősítés. Különdíjak: legjobb -két női epizodista, -karakter, -női főszereplő (kétszer) -rendezés, -kortárs irodalom adaptálása és a legeredetibb forgatókönyv díja.

A 2015-ös tanévben, kilencedikben, színpadra állított Jay Ascher: 13 okom volt című darabját. Továbbgondolva újra elővettük a diákok közös elhatározásával a darabot, felújítottuk, és mint osztálytermi drámaként játszuk középiskolákban, osztályfőnöki órák keretében, hisz az előadás a tizenéves korosztály problémájával foglalkozik. Nagyon sok tapasztalatot adtak nekünk ezek az előadások, hisz az öngyilkosság problémája nagyon is kitapintható a fiatalok életében. Jó volt megtapasztalni, hogy állnak ehhez a kérdéshez, mennyire érinti meg őket. A darab által felvetett kérdések felszínre hozták a diákok köréből egyéni, sokszor saját maguk által átélt élményeket. Itt igazolódott be a törekvésünk, hogy érdemes volt ezzel a témával foglalkozni és közel vinni a diákokhoz. Nagyon sokrétű tapasztalatot adtak számunkra ezek az előadások.

A munka folytatódik tovább. Az idei 2018-as darabunk az önismerettel, önellfogással foglalkozik a virtuális életterünk közepette, a címe Tükröm, tükröm....

SOMOGYI ADÉL

Tehetséggondozás a művészeti nevelésben: néptánc a kollégiumban

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egykettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.”

Kodály zoltán

A Klebelsberg Középiskolai Kollégium nevelési alapelvei közt szerepel a „nemzeti hagyományok megőrzése, a nemzeti azonosságtudat fejlesztése, a nemzetiségi azonosságtudat ápolása, tiszteletben tartása”. Számos rendezvény szervezünk ennek körében: Wass Albert megemlékezés, Határon túli magyar költők versmondó versenye, farsang, szüreti bál, március 15-i megemlékezés, kézműves házak. A kollégium fennállása óta, minden évben a végzős évfolyam megrendezi a szüreti mulatságot, amire két féle táncal készülnek: egy valamely magyar tájegységről származóval és egy cigánytáncal. Az előadást kollégiumunk nevelői és/vagy valamelyik diákja állítja össze és tanítja be a diákoknak néhány hetes időtartam alatt. Március 15-e alkalmából minden évben táncbátort szervezünk, ahol élő zenére, néptánc oktató segítségével ismerkedhetnek meg a diákok az egyes tájegységek táncáival.

A kollégiumi megemlékezések, műsorok és művészeti estek alkalmával rendszeresen lépnek fel diákjaink néptáncos és népdal énekes műsorszámmal, megmutatva egyéb intézményekben tanult tánc-, illetve énektudásukat. Az Arany János Tehetséggondozó Programban résztvevő előkészítő diákjaink minden évben részt vesznek a Pécsi Művészeti Fesztiválon, ahová rendszeresen viszünk néptánc produkciót, és amelyen az ország különböző pontjairól érkeznek produkcióikkal az AJTP előkészítő évfolyamon tanuló diákok. A fesztiválra vitt műsort tanárainknak, diáktársainknak és a családtagoknak is bemutatjuk néhány nappal korábban. Az ebben résztvevő tanulók túlnyomó többsége előzőleg nem tanult néptáncot, őket külső szakember készítette fel a versenyre. Eddig elért eredményeink: 2011-ben arany minősítés, felkészítő: Varjas Tamás, 2015-ben bronz minősítés, felkészítő: Varjas Tamás. 2017-ben ezüst minősítés a „Cinege” című koreográfiámmal.

Az általam vezetett néptánc tehetséggondozó foglalkozás célja, hogy a tanulók elsajátítsák azokat az ismereteket és közösségi tevékenységeket, amelyek a lakóhely, a szülőföld, a haza megismeréséhez, megbecsüléséhez vezet. Cél továbbá, hogy a diákok nyitottabbá váljanak a különböző szokások, életmódok, kultúrák iránt, valamint kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.

Folyamatosan fejlődik a tanulók forma-, dallam- és tempóérzéke, mozgáskultúrája, tér-, forma- és stílusérzéke, koncentráció képessége, improvizációs készsége, vizuális memóriája. Felhívom a diákok figyelmét a közösségi kultúra értékeire, a társasági és színházi táncesemények látogatására, a televízió és az internet táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére, az aktív részvétel igényét a kollégiumon kívüli alkalmakon (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények).

Az őszi időszakban a ritmusérzék kialakítása/fejlesztése a cél, különböző mozgásos gyakorlatokon keresztül. Ezt segíti az egyenletes járás, majd annak tapssal való kísérése (pl. egyenletes járás közben különböző ritmusképleteket tapsolni, dobogni zenére, illetve énekre), az egyszerű kar- és lábmozgások (pl. lépés, dobantás, taps). A kezdetben hosszabb, majd fél órás bemelegítések mindig zenére történnek, így a ritmusérzék egész évben folyamatosan fejlődik. A néptánc lépéseinek elsajátítása során nemcsak a táncelemmel ismerkednek meg a tanulók, hanem egymással is. A párok állandó változásával egymás megértését, elfogadását is segítem. Eleinte nehéz a fiataloknak egymás megértése, még a kézfogás is.

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEK

- a gyerekek mozgáskultúrájának fejlesztése,
- testi-lelki állóképesség fejlesztése,
- kapcsolatteremtő képesség fejlesztése,
- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulók,
- táncművészetet értő közönség,

- táncot szerető fiatalok.

Továbbá: emlékezőtehetség, esztétikai ízlés, kezdeményezőkézség, koordinációs készség, helyes testtartás, egyensúlyérzék, térérzék, ügyesség, mozgáskultúra, fizikai állóképesség, ritmusérzék, hallás, zenéhez való alkalmazkodás, tér-, forma- és stílusérzék, mozgásmemória, koncentráció képesség, improvizációs készség, ízlés, kritikai érzék, vizuális memória, képzelőerő.

Az eredményes munka feltétele, hogy felismerjük a tehetséges tanulókat. Az Arany János Tehetségfejlesztő Program előkészítő osztályából felmérjük a néptánc tanulásához megfelelő képességű tanulókat. Ezek: előzetes ismeret, tudás, néptáncban vagy társastáncban szerzett tapasztalat, zenei képzettség, jelentkezéskor benyújtott önéletrajz valamint megfigyelés alapján megfelelő ritmusérzékkel, adottságokkal, motivációval rendelkező tanulók.

A népi kultúra ápolása, a kulturális örökség megőrzése érdekében fontos, hogy a tanulók számára a néptánc, a népzene, a népi hagyományok élővé váljanak, empirikus élményt nyújtsanak. A foglalkozások során célom, hogy kialakuljon a rendszeres munka igénye, a munkafegyelem, a művészi előadásmód, olyan szemléletmód, amely a népi kultúra egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezi, az esztétikai érzék, a művészetek befogadására nyitott attitűd, fogékonyság a múlt és a jelen értékeinek befogadására. Ennek meghatározó része, hogy alapszinten műveljék, megtapasztalják, gyakorolják a tánclépéseket, népdalokat. Megismerjék a népviseletet, jellegzetes népi tevékenységi formákat, ételeket, szokásokat, normákat, értékeket.

A tanulók az év végére képessé válnak egy alapszintű tánc tudással koreográfia előadására, népviseletben.

ERDŐS KORNÉL

„Szülőföldem szép határa”...

Részvétel a debreceni diákkonferencián

Minden év november elején megrendezésre kerül Debrecenben a „Szülőföldem szép határa” címet viselő diákkonferencia. Itt a tanulók bemutathatják a nagyközönségnek a lakóhelyüket; azt a települést, ahonnan származnak, ahol a mindennapjaikat élik meg a család, a rokonság és a barátaik között. A kiírás az előkészítőt elvégzett 9. osztályos AJTP-s diákok részére szól.

A konferenciára első lépésként egy dolgozatot készítenek a diák lakóhelyéről. Megkötés nincs a tekintetben, hogy faluról vagy városról szól a pályamű, a lényeg hogy ne csupán turisztikai bemutatót lássanak az ország minden részéről összesereglett diákok. Az előadó mutassa be lakóhelyéhez, szülőföldjéhez való kötődést is, gyűjtse össze és írja le azokat a gondolatokat, amelyek őt ehhez a településhez kötik. Az elkészített dolgozatokat Debrecenben értékelik, és a pontszámok alapján hívják be a jól sikerült művek szerzőit, hogy a konferencián is bemutathassák munkájukat prezentációs előadás keretében. Bár értékelés van, de helyezéseket nem oszt a zsűri: a konferencia lényege ugyanis nem a versengésben, hanem a színvonalas bemutatók lehetőségében, valamint további közösségi programokkal együtt töltött időben rejlik. Így egyetlen győztes van: a honismeret.

A konferencia programja két részből áll. A pénteki napon, a megérkezés után, honismereti kiránduláson vesznek részt a diákok. Vendéglátóink igyekeznek minden évben a legszebb részét megmutatni Hajdú-Bihar megyének, változatos programokkal fűszerezve. Ennek köszönhetően láttunk Árpád-kori templomokat a környéken, részt vettünk kisvonatozással egybekötött madárlesen a Hortobágyon, és alkalmunk nyílt csónakázni is egyet a Tisza-tavon tanösvény megtekintése közben.

A szombati nap az előadásokról szól. Egymás után mutatják be a diákok a saját maguk készítette prezentációkat lakóhelyükről, amit utána a zsűri pár szóban értékelt. Az eredményes előadásokat szóban kiemelik, hiszen aki ide bejutott, az már mind teljesítette az elvárásokat.

A fő programokon kívül vendéglátóink gyakran meglepnek minket egyéb, fakultatív programokkal is. Részt vehettünk már ügyességi – városismereti vetélkedőn, a Déri Múzeumban lévő Munkácsy képeket is megnézhattuk, és szombat esténkét a konferencia után a városban maradókát vendégül látják a debreceni Mihály-napi vásár forgatagában. 2015-ben pedig a Debreceni Református Kollégium kántusának ünnepi koncertjét is megtekinthettük vendéglátóink jóvoltából. Összességében elmondható, hogy a Hajdúságban mindent megtesznek azért, hogy a konferencia vendégei kitűnően érezzék magukat.

Kollégiumunk 2013 óta vesz részt ezen a konferencián. Eddig a következő diákjaink képviseltek bennünket ezen a rendezvényen:

- 2013. Szili Dániel: Törökkoppány
- 2014. Giber Tibor: Mesztegyő
- 2015. Molnár Viktória: Balatonkeresztúr
- 2016. Récsei Eszter Zoé: Bálványos

A dolgozat elkészítése több lépésből áll. Először átbeszéljük a lehetőséget a diákokkal, akik szeretnék bemutatni lakóhelyüket. Sorra vesszük a település bemutatásában rejlő lehetőségeket egy rövid átbeszélés során, ami még tavasz végén megtörténik. Nyárra házi feladatot kapnak a diákok: fényképeznek le a számukra fontos látnivalókat lakhelyükön és környékén. Az elkészült fotók mellé pedig próbálják megfogalmazni a saját gondolataikat a településről. Ebbe belefoglalhatják az adott hely történelmét és látnivalóit is, de a központi gondolat saját vélemény legyen. Mivel a dolgozat beadásának határideje a tanév elején, októberben van, ezért fontos hogy a nyári szünetről visszatérve már meg legyen a későbbi dolgozat váza. Ezután konzultációk sorával össze kell csak állítani a komplett dolgozatot, amire az őszi elején kerül sor.

Ha a dolgozat eléri az elvárt színvonalat, a készítője kezdheti a felkészülést a debreceni előadásra. A hangsúly itt is a saját élményeken, gondolatokon van: a diáknak nem idegenforgalmi prospektust kell készíteni a bemutatója során, hanem azt kell érzékeltetni, hogy számára mit jelent a település, ahol él.

Mivel Kaposvár nagyon messze van Debrecentől, számunkra a konferencián való részvétel egy négynapos kirándulásként is felfogható. Csütörtökön már indulnunk kell, hogy a pénteki eseményeken is részt tudjunk venni. A hazaút pedig általában vasárnap reggel kezdődik és késő délután ér véget Kaposváron. Számomra nagy élmény volt, amikor első alkalommal egy olyan diákunkat – Danit - kellett elkísérni, aki kissé gátlásos és félénk volt: még soha nem utazott ilyen hosszú távra, sőt egyedüli előadóként kellett szerepelnie. Ahogy haladtunk előre az időben, úgy kezdett feloldódni. A kezdeti félénkségét egyre inkább vidámság váltotta fel. A helyszínen többször elgyakoroltuk az előadását, amit egyre

magabiztosabban, ügyesebben adott elő. A konferencián valósággal sziporkázott, kiváltva ezzel a zsűri elismerését is. Az esemény végén pedig boldogan fényképeztette magát a jutalmul kapott könyvvel. Hazaúton átbeszéltük a történeteket, és éreztem rajta, hogy sikerült egy életre szóló élménnyel megajándékozni őt.

A következő évben a debreceni kalandra Giber Tibor így emlékszik vissza: „Nagyon örültem a versenyfelkérésnek, hisz a témát magaménak éreztem és még sosem jártam Debrecenben. Szerencsére Erdős Kornél tanár úr nagyon is otthonosan mozgott a városban, így minden fontos érdekességet és látványosságot meg tudott számomra mutatni. A verseny is nagyon tetszett. Az előadásokon kívül sok érdekes programon is részt vehettünk. Nagy utazást tettünk a Hortobágyon, ellátogattunk egy gyönyörű tájvédelmi körzetre is. Kisvasutaztunk, majd a madárlés után elfogyasztottunk egy finom vacsorát. Nagyon szép hétvége volt.”

Giber Tibor

Récsi Eszter Zoé Bálványosról írott dolgozata révén kerülhetett be a konferencia mezőnyébe, akinek szintén felejthetetlen élmény jelentett ez a pár Debrecenben eltöltött nap. Ő így írt erről: „Kilencedikesként kaptam egy lehetőséget, hogy bemutathassam szülőföldem egy konferencián Debrecenbe. Az első nap főleg az utazásról szólt. Második nap nagyon tartalmas és érdekes volt. Az összes résztvevő ezen a konferencián az ország minden tájáról egy csapatként nézhette meg a Hortobágyot és a nevezetességeket, például a 9 lyukú hidat. Azt is megtudtuk milyen természeti

Récsei Eszter Zoé

kincseink vannak e tájon, amik a ritkábbnál is ritkábbak az eszmei értékükkel és hagyományokkal egyaránt. Ebéd után a Tisza-tavon átmentünk motorcsónakokkal egy kis szigetre, ahol egy tanösvényen sétáltunk és tudtunk meg még több érdekességet. De a számomra legérdekesebb és legjobban várt kiruccanás az Debrecenben volt. Ugyanis a kísérő tanár ott járt egyetemre és megmutatta azt a gyönyörű, monumentális építményt, amely a külvárosban van inkább nyugodt, csendes helyen: az egyetem főépületét. Este pedig egy ismerősének köszönhetően, - aki egyben a Református Kollégium igazgatóhelyettese - megnézhettem a fiú internátust is, és reformátusként részt vehettem egy igazi református istentiszteleten ott, ahol még Kossuth Lajosék tartották az országgyűlést 1849-ben: a Debreceni Református Kollégium Oratóriumában.

A harmadik napon volt maga a konferencia. Körülbelül 15-en voltunk, akik bemutatták, hogy honnan jöttek prezentáció segítségével. Csak olyan helységek voltak, amik kicsik vagy eldugottak, köztük az én kis falum Bálványos is a Dél-Dunántúlról. Jó hangulatúan telt az utolsó nap délelőttje is az előadásokkal. Sok új élménnyel és baráttal gazdagodtam.

Végül vasárnap, a negyedik napon elköszöntünk Debrecentől, és hosszú út után este hazaérkeztünk Kaposvárra.”

Egy végzős diák gondolatai: Jogosítvány? Megvan!

A 2015/16-os év második félévében tettük meg az első lépéseket a jogosítvány megszerzésére. A magam részéről már nagyon vártam ezt a pillanatot, ugyanis az Arany János Tehetséggondozó Programban veszek részt. Itt kötelező elem közé tartozik ez is.

Az elméleti órákat tömbösítve kaptuk 2-2 órát hetente, sok- sok gyakorlási feladattal. Aki a magyarázatokra figyelt, gyorsan elsajátíthatta a KRESZT. Ahogy egyre többen vizsga-készek lettünk, több csoportban mentünk vizsgázni, hiszen a forgalmira való felkészülés elkezdésének alapfeltétele volt egy sikeres elméleti vizsga. Szerencsésnek mondhatom magam, na meg a tanulásnak is köszönhetem, elsőre leküzdöttem az akadályt, ami jó érzéssel töltött el. Sokaknak sajnos többszöri nekifutás után lett meg erről a papírja. Rengeteg drukkk, stressz, de a csoport sikeresen teljesítette.

A vezetést a Zselic-autósiskola tanárai oktatták az osztály tagjainak három csoportra bontva. Sokan még az interneten gyakoroltak, amikor én már bejelentett voltam a gyakorlati vizsgára. Hát ez is megvan, 2016 nyarán!!! Szüleim sem akarták elhinni.

Minden tanár nagyjából nyolc-tíz emberrel foglalkozott felváltva. A program harminc órát biztosított számunkra az autóvezetés elsajátítására, de aki szükségesnek érezte mindenféle komplikáció nélkül vehetett plusz tanórákat, hogy a forgalmi vizsgának magabiztosan állhasson neki. Egy év elteltével 9 tanuló rendelkezett papírokkal.

A jogosítvány megszerzéséhez az előzőek mellett még egy egészségügyi vizsgára is szükség volt, hiszen közúti baleset esetén mindenkinek kötelessége segíteni, ami az elsősegélynyújtás alapismeretei nélkül nem lehetséges. Az imént említett vizsgára való felkészülésben a kollégium ápolónője, Manyi néni gyakorlati segítséget adott, szemléltette a kötéseket, az újra-élesztést. Azonban a vizsgára való jelentkezés teljesen önállóan történt, mindenki saját maga döntötte el, mikor szeretne ezzel foglalkozni az iskolai tevékenységek mellett. Másfél év múlva még többen szereztek jogosítványt e három vizsga letételével.

Azóta eltelt nagyjából két évben az osztály szinte minden tagja sikeresen megszerezte már vezetői engedélyét. Szerintem a jogosítvány egy olyan dolog, amit mindenkinek meg kell próbálnia mielőbb megszereznie, hiszen nem csak egy jó élmény, hanem új lehetőségeket tár fel az illető számára, amiknek a jövőben még hasznát fogja venni. A mai világban nélkülözhetetlen, akárcsak a nyelvvizsga.

Erdélyi kirándulás

FICSOR ERZSÉBET ENIKŐ TANULÓ ÍRÁSA

Ezt az utazást mindenki nagyon várta, nem csak azért, mert remeknek ígértek a programok, hanem azért is, mert végre újra láthattuk egymást és a tanárainkat. Mind izgatottak voltunk, hiszen sokan nem jártak még Erdélyben, de úgy gondolom senki sem volt csalódott a végén.

Az első napunk szinte utazással telt el, csak Kolozsváron és a Király-hágónál álltunk meg hosszabb időre. A második napon teljesen magával ragadott minket Székelyföld varázsa. Bejártuk a Szovátán található tavak környékét, a parajdi sóbányát és Székelyföld csodás székely-kapuit is megcsodálhattuk.

Az ezt követő napokban jobbnál-jobb programok vártak ránk. Megmásztuk a Madarasi-Hargitát, ami igaz, hogy kicsit nehézkesen ment, de amikor felértünk tudtuk, hogy minden felfelé vezető lépés megérte. Az másoktól származó emlékek, gondolatok jó hangulattal töltötték el minket, jó volt látni, hogy mennyi embernek számít a hazája.

A negyedik napon a Gyilkos-tónál és a Békás-szorosnál jártunk. Lenyűgöző látvány volt, nem tudtuk betelni a minket körülvevő tájjal. Délután Csíkszeredát és Csíksomlyót is megnéztük, idegenvezetőnk rengeteg érdekes információt mondott a városokról. A következő napon Segesvárra mentünk. Nagyon érdekes volt, hiszen szinte már hozzászoktunk a népies vidékekhez, itt pedig, mintha egy másik világba csöppentünk volna. Minden sokkal modernebb volt és magyarokkal se nagyon találkoztunk. Este új szállást kaptunk, ami mindenkinek nagyon tetszett. Kis pajtaszerű házakban aludtunk, amelyek nagyon hangulatosak voltak, ráadásul a vacsora is roppant finom volt.

Végül elérkezett az utolsó nap. A hosszas utazás mellett tettünk egy kitérőt Vajdahunyad váránál. Kifejezetten érdekes volt, mert idegenvezetőnk minden helységről mondott plusz információkat és így jobban el tudtuk képzelni, hogy milyen is volt itt az élet.

Ez a hat nap, mindenki számára nagy élmény volt. Gyönyörű helyeken jártunk, közelebről megismerhettük a hagyományokat és sok újdonságot tanulhattunk. Az osztály kicsit összerázódott az év kezdés előtt, és az is jó volt, hogy új csoportvezetőnket is megismerhettük kicsit közelebről. Remek hangulatban teltek a napok, sokat játszottunk, beszélgettünk és sétáltunk az elképesztő helyiségekben. Úgy gondolom, mindenki nevében mondhatom, hogy ez volt az egyik legjobb közös utunk és nagyon hálásak vagyunk, hogy részt vehettünk rajta.

Vizes élmények a kollégiumban

Bizonytalanul lépegetünk a medence szélén. A hűvös víz elsőre nem tűnik túl csábítósnak. Néhány gimnasztikai gyakorlat, csak úgy ráhangolódás képen, no meg abban reménykedve, hogy így majd erőt és bátorságot merítenek a diákok a vízbe ugráshoz. Különösen téli napokon egyáltalán nem fűlik a foguk a hidegbe merülésre... Ami tulajdonképpen nem is hideg, 27 fokok.

Segítséggül jól jön, ha felidézünk lelki szemeink előtt egy nyári csobbanást valami gyönyörű vízparton, a szikrázó napsütésben Egy, kettő, hááárom! Beugrottak. Most már nincs idő tétovázni, emlékek vagy vágyak tengerében lubickolni. A hatás magával ragadó, és tettere hív.

Egy-két gyors tempózás és elmúlik a kellemetlen fázós érzés. Amint megszokják az új közeget - a hófokot, a felhajtóerőt és a furcsa visszhangot is, egyre könnyebben tudnak haladni a vízben. Mozgásunk harmonikussá válik, légzésük ütemessé. Már a szemüket is ki merik nyitni a vízben. Bár, itt most kicsit más még a tájékozódás is. És mennyire más a munka, amit úszás közben végezni kell! Az izmaik szinte egytől-egyig dolgoznak. A kar és láb munka oly intenzív, hogy már szinte azonnal érzik a tagjaikban a bizsergést. Levegőt sem vehetnek akármikor... ezt is meg kell ám szokni. Hiába a terheléssel járó zihálás, ezen úrrá kell lenni, hiszen a következő levegővételt muszáj a következő mozdulathoz igazítani. Ha ez a szinkron felborul, az úszás kétségbeesett kapálózássá válhat. Kell egy kis idő, míg az új közegben az új helyváltoztatás természetessé válik. De amint átesnek a holtpontra, egyszerre élvezni kezdik a súlytalan haladást.

Az úszás az egyik leghatékonyabb mozgásforma. Úszás közben a szervezet oxigénfelvétele és felhasználása egyensúlyban van. Ezáltal javul a tüdő-szív-keringési szervrendszer teljesítőképessége. Vízben könnyebb a hőleadás és kevesebb az izzadás.

Milyen jó delfin módjára siklani a víz alatt, néha kibukkanva egy gyors levegővételre, aztán tovasuhanni könnyedén! Később pedig milyen jó a parton felfrissülten megpihenni!

A víz nem csak az úszásnemek gyakorlása során fejti ki jótékony hatását. A víz már önmagában is hat a szervezetre. A vízben való mozgás ingerek sokaságát biztosítja a gyerekeknek és új tapasztalatok szerzésre ösztönöz. Más mozgásélményt biztosít, mint a szárazföldi mozgás. Mások a látási, hallási információk, más a térérzékelés, a felhajtóerő miatt más a mozgás-kivitelezés. Szabadabb ízületi mozgást enged. Más a tájékozódás is, mint a szárazföldön.

A vízben végzett gyakorlatok során az élettani funkciók felgyorsulnak, a gyerekek immunrendszere hatékonyabban védekezik a betegségekkel szemben. A légzéstechnika javul, a légző izmok erősödnek. A testhőmérsékletnél alacsonyabb hőmérsékletű víz összehúzza a véreket, felgyorsítja ezzel a véráramlást, ami fokozottabb szív működést eredményez.

Az úszómozgások bővítik a saját magunkon való eligazodást, a kar és a láb mozgásának összerendezése, ritmikus működtetése nemcsak a vízben lét örömeit idézi elő, hanem a biztonság élményét is.

A kollégiumunk pedagógiai programjában szerepel az, hogy mindenki tanuljon meg úszni. Szerencsés helyzetben vagyunk, mert ehhez minden feltétel biztosított az épületen belül. Rendelkezésünkre áll egy hat pályás feszített víztükrű 25 méteres medence, amit a kollégisták a foglalkozásokon kívül is bármikor használhatnak.

Az Arany János Tehetséggondozó Program előkészítő évfolyamában az úszásoktatásnak a legfontosabb célja a vízbiztonság megszerzése. Heti rendszerességgel vesznek részt az úszás foglalkozásokon a diákok. Fontos számunkra, hogy az úszás tudás megszerzése mellett legyen igényük a rendszeres mozgásra, ezzel jelentős lépést téve az egészséges életmód felé.

Az AJTP program vízitáborába a gyerekek egy biztos úszás tudással érkeznek majd.

Már a medencés felkészülés során megismerkednek az evezés alapjaival. Megtanulják a helyes evező fogást, a hajóba be és kiszállást, megtapasztalják a vízbe borulás esetén a teendőket (önmentés / társmentés), valamint elsajátítják a kormányzás rejtjelmeit is.

Összességében igyekszünk kihasználni a kollégium infrastruktúráját, és minél színesebb vizes élményekhez juttatni diákjainkat.

Vízbiztonsági alapképzés

Minden évben a kollégiumunk aktuális AJTP 9. osztályos csoportja, Bajai vízi táborban vesz részt. A táborozó diákok itt találkoznak először a természetes vizeken való túrázással. Az alapok elsajátítása általában az első nap terhére megy, ritkán szükséges a második nap délelőttjén is foglalkozni vele.

Az AJTP 9 előkészítő évfolyamon kötelező úszásoktatás, jó alap a vízbiztonság eléréséhez. Erre építve a következő tanévben a kollégium feltételeit kihasználva, medencei körülmények között tudják immáron második éve a diákok a vízitúrázás alapjait megismerni.

A medence előkészítése a pálya elválasztó kötelek eltávolításából áll. Erre a műveletre kötelenként nem egész egy perc szükséges. Kettő darab kötél eltávolításával a medence vízfelületének fele akadálymentes gyakorló pályává válik (három úszópálya).

A tanév elején az eszközöket (három személyes kenu, egyszemélyes kajak, evezők, lapátok, mentőmellények) a tároló előtti udvarrészben, nagynyomású mosóberendezés segítségével tisztítjuk meg, majd száradás után juttatjuk be a medencetérbe. Az uszodai technológiának megfelelő fertőtlenítő szerrel itt még áttörlünk mindent, hogy a medencetérből nyíló tárolóba tehessük. Az eszközök ezek után már bármikor használhatóak, foglalkozás után, csak vízmentesíteni kell őket.

A foglalkozások alkalmával három fős kis csoportokkal foglalkozok. Az első alkalommal, a személyi biztonsággal kezdjük (mentőmellények funkciója, beállítása, használata). Utána a kenuval ismerkedünk meg (felépítése, tulajdonságai, viselkedése a vízben). Az evezés technikáját először szárazon, majd a medence szélére térdelve a vízben ismerik meg a diákok, ahol a kéztartásukat, lapátkezelésüket egyenként tudom javítani.

A hajóba való be és kiszállás az egyik veszélyes művelet, amit szintén szárazon, és a vízben is tudnak gyakorolni, hogy későbbiekben ne okozzon gondot.

Az evezésnél (előre, hátra, fék, balansz) itt a hajóban ülve már fontos, hogy szinkronban végezzék, az első evezős diktálta tempóban. A kormányos utasításaira figyelve eveznek a medencében, fordulnak, fékeznek.

Ezen a ponton már a hajóban kialakul, hogy ki hol szeret ülni, ki szeret irányítani és ki szereti a ritmust diktálni. A hajó szakszerű irányítását mindenki megtanulja, úgy, hogy az első ülésre a kormányossal szembe beülök és így meg tudom mutatni

a lapáttal való kormányzást mindkét irányban. Mivel itt csak ketten ülünk a hajóban, minden figyelmemet a kormányosra tudom fordítani, ami nagyon hatékony oktatást tesz lehetővé. Mindhárom diák kipróbálja így a kormányzást és a három medence kör után 90%-uk sikerrel tudja a hajót pontosan irányítani.

A havaria (nem kívánt esemény) elkerülése nagyon fontos a túra során, de előfordulását nem lehet teljesen kizárni. Az első lépés, hogy elméletben felkészülünk rá és összerakjuk a teendőket. Utána kipróbáljuk a mentőmellények felhajtóerejét és megbizonyosodunk, hogy valóban helyesen állították be és viselik a diákok ezeket az életmentő felszereléseket.

A hajó szándékos felborítása után a gyakorlatban is végigcsinálják az önmentés és társmentés lépéseit, kezdve a borulás utáni létszámmellenőrzéssel. Amint mindenki „megvan”, kezdődhet a felszerelések összeszedése, a hajó visszaborítása és a partra juttatása. A parton a vízmentesítés, majd ismét vízre szállás következik.

Az első foglalkozás itt zárul. A teljes kollégiumi csoport részt vesz ezeken az órákon saját maguk által beosztott lista alapján.

A második foglalkozáson átismétljük a biztonsági kérdéseket, mindenki beállítja és felveszi a mentőmellényt. A három fős legénység a kormányos irányítása mellett vízreteszi a hajót, majd eveznek egy kört a medencében. Mivel a két foglalkozás között eltelik néhány hónap fontos, hogy az első kört közösen kielemezzük. Először azt beszéljük át, hogy mit csináltak jól, végül azt, hogy min kellene változtatni. A jó részfeladatok felsorolása után, már maguktól rájönnek, hogy mit kellene másként csinálni.

Ezek után már összetettebb feladatokat oldanak meg: szalozmozás a vízen, szűk fordulók, helyben fordulások, vízen úszó tárgyak összeszedése.

Itt már új ismeretek átadása nem történik, csak a meglévők ismétlése, begyakorlása, bevésése.

A két foglalkozás (2x1 óra) eredménye, hogy a vízitúra első napja is tartalmasan, túrázással telik, nem az alapok elsajátításával. Természetesen itt is szükséges a parton a biztonsági kérdések átismétlése, a mentőmellények ellenőrzése, az alapvető evezési technikák felelevenítése, de itt új ismeretek átadása már nem történik. A túra során sok újdonság kerül elő, amit a természetes vizeken való túrázásnál figyelembe kell venni. Pl.: az első sarkantyú kikerülése előtt kikötünk és a túravezető részletesen elmondja az áramlási viszonyokat, az evezési és kormányzási megoldásokat, hogy biztonságban tovább tudjunk haladni.

A diákok a túra után élményekkel gazdagodva térnek haza és sokan keresnek további vízi túrázási lehetőséget a hazai természetes vizeken.

Bajai vízitábor élményei 2017-ben

BABAI ANNAMÁRIA ÉS FÁBIÁN ELVIRA TOLLÁBÓL

A kilencedikes évünk utolsó programja a bajai vízitábor volt. Egész évben szorgalmasan készültünk rá, hármasával jártunk le az uszodába a Feri bácsi által tartott evezős edzésekre.

Indulás előtti nap visszajöttünk a kollégiumba, a fiúk segítettek felpakolni a kajákat az utánfutóra, azután az egész estét együtt töltöttük. Másnap vásároltunk magunknak reggelit, majd nyolckor Baja felé vettük az irányt. Még pár kilométerre voltunk a szállástól, amikor hirtelen egy erősebb zajt, majd egy ideig csikorgást hallottunk. A busz megállt, és kiderült, hogy az utánfutó eltörött. A busz sietve letett minket a szállón, majd a fiúkkal együtt visszament az utánfutóért. Ez idő alatt a lányok megismerkedek a szállással és annak környékével, páran lementünk a partra és kicsit pancsoltunk a vízben. Miután a fiúk visszaértek, vízre tettük a hajókat és a Sugovicán körbe evezve elevenítettük fel azt a tudást, amit a kollégium medencéjében sajátítottunk el. Útközben kikötöttünk egy lángosozónál, megejtettünk egy kis fürdést, majd visszaeveztünk a sportszállóhoz. Egy kis pihenés után elindultunk vacsorázni egy belvárosi étterembe.

Következő nap a szálláson reggeliztünk, majd vízre szálltunk. Először olyan gyakorlatokat végeztünk a Sugon, amelyek később segítettek a kormányosokat a Dunán való evezés közben. Egy viszonylag közeli strandra eveztünk át, ahol pár órát fürdés-sel, napozással és a kaják kipróbálásával töltöttünk el, majd visszamentünk Bajára. Kitisztítottuk hajóinkat, lezuhanyoztunk és kissé fáradtan vártuk az időpontot, amikor vacsorázni mentünk. Az este jó hangulatban telt el, csoportokba verődve mentünk el sétálni, sportolni, fagyizni, vagy éppen gyorsétterembe.

A harmadik napon reggeli után a Vén-Dunára eveztünk el. Ez már nagyobb kihívást okozott számunkra, mert sodrással szemben evezve kellett átjutnunk a túlpartra, valamint egy sarkantyú és egy híd lába között mentünk át. Mindeközben hajók mentek el mellettünk hullámokat csapva, amelyekkel szintén meg kellett küzdenünk. Miután bekanyarodtunk a Vén-Dunára, pár kilométer evezés után elértünk egy holtághoz, ahol megálltunk fürdőzni. Mindenkink nagyon jól esett, hiszen szörnyen meleg volt. Ezután következett a hét egyik legnagyobb kihívása: átkelni egy sodornyelven. Sokaknak többszöri próbálkozás után sikerült csak teljesíteni, de voltak, akik meglepően ügyesen vették az akadályt. A hazafelé vezető úton kikötöttünk és egy kis fagyizó felé

vettük az irányt. Fáradtan érkeztünk vissza a szállásra, jól esett a tusolás és végül a vacsora is.

Utolsó előtti nap majdnem ugyanazon az útvonalon haladtunk, azzal az eltéréssel, hogy nem kanyarodtunk be a Vén-Dunára, hanem tovább eveztünk. Ez volt a hét leglazább napja. Szinte az egész napunk fürdőzéssel telt, két strandon is megálltunk. A második strandon töltöttünk több időt, ahol oktatóinkkal közösen ugráltunk a vízbe, sőt, Marcsi nénit is sikerült a fiúknak a vízbe borítani. Visszaúton megálltunk a híd lába előtti strandon is, ahonnan pár száz métert gyalogoltunk egy étteremig, ahol mindannyian kaptunk egy-egy jégkrémet. Az osztály nagy része ezen a napon evezett utoljára, mert másnap csak néhányan vállalták be a harminc kilométer evezést Mohácsig. A feleslegessé vált hajókat kitakarítottuk, másnap pedig felpakoltuk őket az utánfutóra.

Utolsó nap a Mohácsig evezőknek korábban volt a reggeli. Már hétkor útnak indultak, és szembe széllel küzdve eveztek, amíg az osztály többi része reggeli és bepakolás után Mohácsig buszozott. Az evezős csapat többször megállt az út folyamán strandolni és pihenni, az utolsó tíz kilométer azonban nehézséget okozott, mert nagyon nagy szél fújt és hatalmas hullámok keletkeztek. Végül megérkeztek a kompkikötőbe, ahol az osztály már izgatottan várta őket. Hatalmas gratulációt kaptak, mindenki büszke volt rájuk. Ezután megebédeltünk, majd elköszöntünk oktatóinktól, akik nagyon büszkék voltak ránk, végül elindultunk Kaposvár felé. Miután megérkeztünk már mindenkit vártak a szülei és egymástól búcsúzkodva vált el az osztály két és fél hónapra.

Ez a pár nap mindenki tetszését elnyerte, sokkal jobb volt a hét, mint vártuk, mindenki élményekkel gazdagodva tért haza. Ha tehetnénk, minden évben elmennénk a bajai vízi táborba. Köszönjük a felkészítést és a támogatást Feri bácsinak, Marcsi néni-nek, Schreck Kati néni-nek, Giber Vilmos igazgató úrnak, valamint túravezetőinknek és oktatóinknak.

Országos AJTP röplabda

A sport a test útján nyitja meg a lelket.

Szent-Györgyi Albert

Az AJTP a hátrányos helyzetű térségekből érkező diákok felzárkóztatását tűzte ki célul. A cél elérésének egyik hatékony eszköze a sport, így a program több saját versennyel is rendelkezik, melyekbe a résztvevő iskolák kapcsolódnak be (pl, Bonyhád sporttalálkozó, országos röplabdatorna), évente más –más intézmény szervezésében.

Az első AJTP Országos leány röplabdatorna 2011-ben került megrendezésre Kecskeméten, a Katona József Gimnázium és a Táncsics Mihály Kollégium közös munkálkodásában, 4 csapat részvételével.

A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium 2014-ben kapcsolódott be. Jelentkeztünk, mert úgy gondoltuk, ha már ennyi tanuló jár röplabda szakkörre, miért ne mértessük meg magunkat. Ez a torna annyira sikeres volt, hogy rögtön el is hoztuk az első helyezettnek járó kupát, 12 résztvevő iskola közül. A jó eredménnyel felbuzdulva vállaltuk a házigazda szerepét, így ebben az évben lesz a harmadik általunk megrendezett torna. Az eredmények is jóra sikeredtek, 3 éven keresztül a kollégiumunk csapata nyert, egyszer vihették el Eger egyes lányai a kupát.

Hogyan jutottunk el ideig?

Nálunk a kollégiumban szakkör jelleggel 3 kollega oktatja a gyerekeket erre a sportágra. Hetente 1-2 órában foglalkozunk velük. A röplabda nagyon népszerű lett a diákok körében, így még hárman is kevesen vagyunk a feladatra. sokan szeretnének megtanulni. Közülük kerülnek ki a legjobb játékosok, akik képviselhetik az országos tornán intézményünket.

Tapasztalat, hogy az AJTP-s csoportok, osztályok sokkal összetartóbbak, mint a többiek, így nem esik nehezükre egymásért küzdeni, hajtani. A röplabda egy kollektív csapatjáték, ami együttműködésre, társ segítségére épül. Tanítása nagy odafigyelést, türelmet igényel. Oktatásánál figyelembe kell venni, hogy a játék számtalan labdamenetből áll, így szükség van arra, hogy egyedi történésekre bontsuk fel. A játékban a mozgások alapjaiban tervezhetők, de a folyamatok változnak. Cél, hogy különböző technikai elemeket tanítsunk meg, amit majd versenyeken a legeredményesebben tudnak alkalmazni. Minden játéksituáció helyzetfelismerésből, mérlegelésből, döntésből és cselekvésből áll. Akik ezt magas fokon elsajátítják, azokkal már lehet taktikai feladatokat is végeztetni. A tanulókat a koordinációs

képességek és a labdás ügyesség olyan szintjére kell emelni, ami alkalmassá teszi őket a röplabda eredményes elsajátítására. Ahhoz, hogy biztonságosan játszanak a gyerekek, és versenyezzenek, elméletben tisztában kell lenni a dolgokkal.

A beválogatott tanulóknak olyan technikai tudással kell rendelkezni, hogy pl az érintések, (kosár, alkar), ütések, feladások ne jelentsenek gondot, hiszen

játék közben a problémamegoldó képességükre nagy szükség van. Előnyt jelent a balkezesség, mivel az emberek nagy százaléka inkább jobbkezes. A támadásoknál a fordított alapállásnál nehéz őket semlegesíteni, illetve különböző taktikai feladatokat ők jobban megoldanak. Váratlan megoldásaik vannak a verseny szitációk során, és ezzel képesek a végeredményt is befolyásolni csapatjátékosként. Nálunk két balkezes is játszik.

Az edzések nagyon jó hangulatban zajlanak. Rontott labda esetén nem ledorongolják, hanem egymást biztatják. Várják az alkalmakat, a nap bármely szakában szívesen sportolnának diákjaink. Mindenben segítik a gyengébbeket, részt vesznek a kezdők edzésein is. Mi a végzős fiúkkal edzünk 4-5 hónapot, ami szintén előny, mert hozzászoknak az erős nyitásokhoz, ütésekhez. Természetesen a lányok játszanak iskolájuk csapatában is. Január hónaptól már csak taktikai dolgokkal és sok játékkal készülünk a VIII. kupára, amit nálunk rendezünk április közepén.

VII. AJTP Országos röplabdatorna eredményei

Kollégiumunk 2. alkalommal rendezte meg az országos AJTP röplabda tornát. 2017-ben 7 csapat részvételével zajlottak a mérkőzések. A kétnapos versenyen a következő eredmények születtek:

I. helyezett: Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium – Kaposvár

II. helyezett: Szilágyi Erzsébet Gimnázium – Eger

III. helyezett: Katona József Gimnázium – Kecskemét

A torna legjobb játékosa díját az Eger csapatából Tolnai Enikő kapta. A kaposváriak felkészítője: Gálosi Ildikó volt. A csapat tagjai: Budai Roxána, Péter Eszter, Fekete Eszter, Németh Viktória, Lajtós Lívია, Lucz Adrién, Gagyi Gréta, Szekér Amarilla, Malanovics Vanessza, Zavagyil Eszter

Szeretnénk itt tartani a kupát végleg, hiszen ha ismét nyernénk, a harmadik alkalom után megtarthatjuk. Ehhez még a lányoknak kitartás, és sok edzés kell.

Nyújtsd mindig a legtöbbit! Ne elégedj meg azzal, ami vagy!

Próbáld meg az lenni, ami lehetnél!

Dalnoki Jenő

Szóból ért az ember!

Középiskolai tanulók idegen nyelvi kommunikációjának fejlesztése

A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium nevelő-oktató tevékenysége során kiemelt figyelmet fordít a diákok társadalmi esélyegyenlőségének elősegítésére, amelynek egyik fő területe az AJTP-s tanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése. Az Európai Unió idegennyelv-oktatási stratégiájával összhangban a hazai oktatáspolitikai célul tűzte ki, hogy „a magyar köznevelés biztosítsa két idegen nyelv (szakiskolában egy idegen nyelv) megtanulását, a felsőoktatás pedig minőségi szaknyelvi képzést adjon.”¹

Ezen társadalmi igénynek való megfelelés nagy kihívást jelent a kedvezőtlen szociokulturális milióból érkező, támogató családi hátteret nélkülöző tanulók számára.

A leszakadó társadalmi, gazdasági élethelyzetben nevelkedő fiataloknak nincs lehetőségük külföldi utazások alkalmával személyes tapasztalatszerzésre, a szülők nem tudják biztosítani gyermekeik számára az üzleti alapú magán nyelvórákat, és lakhelyükön az infrastruktúra hiánya miatt az internet és idegen nyelvű tévécsatornák sem érhetők el, ezért számukra széleskörű nyelvtanulási lehetőségek nyújtása és átfogó nyelvtanulást támogató környezet kialakítása szükséges.

Idegen nyelvi fejlesztés és hátránykompenzáció

Intézményünkben angol és német nyelvi foglalkozásokat szervezünk a fennálló hátrányok csökkentése, az egyéni képességek mind teljesebb kibontakoztatása és az iskolai nyelvórák támogatása érdekében.

A hátrányos helyzetű, tehetséges tanulók nyelvoktatása csak holisztikus szemléletű felkészítéssel lehet eredményes, ezért minden nyelvi foglalkozáson célunk a négy nyelvi alapkészségen (beszédkészség, olvasásértés, beszédalképzés, íráskészség) túlmu-

¹ A nemzeti idegennyelv-oktatás fejlesztésének stratégiája az általános iskolától a diplomáig. Fehér könyv 2012-2018. p. 1.

tató, olyan komplex személyiségfejlesztés, amely segíti a reális önismeret kialakítását, felkészít az eredményes érettségi vizsgára és a felsőfokú tanulmányok megkezdésére, valamint megalapozza az élethosszig tartó tanulás, és a munkaerőpiacon való megfelelés képességét. Az idegen nyelvi foglalkozások tematikai sokszínűsége lehetővé teszi a diákok mindennapi életben hasznosítható kulcskompetenciáinak (pl. idegen nyelvi, anyanyelvi kommunikáció, matematikai, természettudományos és technikai, digitális, szociális és állampolgári, kezdeményezőképeség, esztétikai-művészeti tudatosság, hatékony, önálló tanulás) széleskörű fejlesztését.

Az idegen nyelvi készségek területei közül prioritást élveznek a beszédértés és a beszéd-készség modulok, mert a szociokulturális hátrányból adódó anyanyelvi nehézségekkel (pl. korlátozott nyelvi kód, diszgrammatizmus) küzdő diákok nyelvtanulása erősen nehezített, mind a lexikabővítés, mind a produktív beszéd területén. A gyenge anyanyelvi és kommunikációs képességek hátránykompenzációját magában foglaló idegennyelv-oktatás csak a tanulók egyéni szükségleteit figyelembe vévő, a receptivitástól a produktív készségek felé haladó, sajátos nyelvpedagógiai fejlesztésekkel lehet eredményes.

A tehetséges, de kortársaikhoz képest hátránnyal induló tanulóknál folyamatos kihívást jelent a pozitív attitűd kialakítása és a belső motiváció megőrzése, valamint az igény szint folyamatos emelése. Idegen nyelvi kompetenciájuk fejlesztése érdekében az egyéni megsegítések biztosításával változatos élményt nyújtó programokat (pl. NyelVelünk vetélkedő, fordítási verseny, nyelvi pályázatok, idegen nyelvi tájékoztató verseny) szervezünk, amelyben mindenki a saját idegen nyelvi kompetencia szintjének megfelelő, önbizalmát erősítő tevékenységet végez. Az AJTP-s tanulók körében a tervszerű, individualizált munka elengedhetetlen ahhoz, hogy a lemaradással küzdő fiatalnak is „kialakuljon az idegen nyelv tanulásával kapcsolatos motivációja, és képessé váljék az önálló nyelvtanulásra, ismereteinek továbbfejlesztésére.”²

Több éven át hatékonyan működő nyelvi programjaink tapasztalatait felhasználva, egy innovációs folyamat eredményeként kidolgoztuk a NyelVelünk idegen nyelvi program-ot, amelyet jó gyakorlatként is publikáltunk. A projekt szerves részét képezi az idegen nyelvi tehetséggondozásnak, kapcsolódik a csoportos és egyéni nyelvi tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozásokhoz. Célja az idegen nyelvi tehetségek azonosítása, mérése, a további programokba történő beválogatás, az évfolyamok közötti szociális kapcsolatok támogatása, a motiváció, én-hatékonyság megtapasztalásával a pozitív nyelvi attitűd kialakítása, a kommunikatív kompetencia és a problémamegoldás fejlesztése.

² A nemzeti idegennyelv-oktatás fejlesztésének stratégiája az általános iskolától a diplomáig. Fehér könyv 2012-2018. p. 21.

Metodikájában változatos, interaktív és reflektív módszerek alkalmazását teszi lehetővé, mint például az állomásos tanulás, kooperatív tanulás, szerepjáték, játék, projekt, kiselőadás.

A program ismertetése 5 elemből áll, amely az általános leírás mellett, a kapcsolódó anyagokkal támogatott.

1. Tervezőnapló a programszervezők számára
2. Nyelvelünk vetélkedő
3. Értékelési rendszer
4. Kapcsolt nyelvi foglalkozások rendszere
5. Kapcsolt nyelvi programok

A játékos, beszédközpontú jó gyakorlat hatékonyan segíti a mindennapokban használható nyelvtudás elsajátítását és a gyakorlatorientált nyelvtanításnak köszönhetően, az élménypedagógia eszközeivel hozzájárul a felzárkóztatásra szoruló, tehetséges diákok hátránykompenzációjához. A program könnyen adaptálható középiskolás diákok nyelvi fejlesztését végző intézmények számára, eszközigénye költséghatékony.

Összegzés

Az oktatási ágazat tudáskonceptiójában hangsúlyos igényként fogalmazódik meg a többnyelvűség, mivel „a globalizálódó gazdaság és kultúra, és az élet valamennyi terét átszövő információs technológiai környezet elengedhetetlenné teszi az idegen nyelvek és kultúrák ismeretét.”³ Az idegen nyelvi fejlesztéssel kapcsolatos intézményi feladatainkat az oktatáspolitikai céllal összhangban határoztuk meg annak érdekében, hogy diákjaink a középiskolai tanulmányaik végére használható nyelvtudással rendelkezzenek és eredményes, legalább B2-es szintű nyelvvizsgát tegyenek.

Napjainkban jól tetten érhető, hogy a társadalmi én-hatékonyosság kiterjesztése, a versenyképes tudás megszerzése csak stabil nyelvismerettel lehetséges. A nehéz élethelyzetű tanulók társadalmi integrációjához és hátrányos helyzetből való kitöréséhez nagymértékben járul hozzá a nyelvismeret, mert munkaerő-piaci értéküket növeli, és utat nyit a felsőfokú tanulmányok felé.

Bízunk abban, hogy nevelő, fejlesztő munkánkkal megalapozzuk tanítványaink sikeres életpályáját, elősegítjük társadalmi érvényesülésüket, és idegennyelv-tudásuk megkönnyíti, hogy széles látókörű, Európa multikulturális társadalmában eligazodni képes, kiegyensúlyozott állampolgárokká váljanak.

³ A nemzeti idegennyelv-oktatás fejlesztésének stratégiája az általános iskolától a diplomáig. Fehér könyv 2012-2018. p. 22.

Felhasznált irodalom

- 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról. [2018. 02. 11.] >URL: https://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=a1300059.emm
- A nemzeti idegennyelv-oktatás fejlesztésének stratégiája az általános iskolától a diplomáig.* Fehér könyv 2012-2018. [2018. 02. 10.] >URL: <http://nyelvtudasert.hu/cms/data/uploads/idegennyelv-oktatas-feher-konyv.pdf>
- Antoni Alfonz: *Az Európai Unió oktatási stratégiái.* 2009. [2018. 02. 11.] >URL: <http://ofi.hu/tudastar/europai-unio-oktatasi>
- Arany János Tehetséggondozó Program kerettantervei. 2012. [2018. 02. 10.] >URL: http://kerettanterv.ofi.hu/07_melleklet_miniszter/7.2_AJTP/index_AJTP.html
- Bárdos Jenő: *Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és gyakorlata.* Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.
- Bárdossy Ildikó, Dudás Margit, Pethőné Nagy Csilla és Priskinné Rizner Erika: *A kritikai gondolkodás fejlesztése – az interaktív és reflektív tanulás lehetőségei.* Pécs, Pécsi Tudományegyetem, 2002.
- Nyelvelünk több állomásos nyelvi vetélkedő.* In: Innovációk a hazai tehetséggondozásban. Budapest, Család-, Ifjúság- és Népesedéspolitikai Intézet, 2016. 101-103. p.
- Pedagógiai Program.* Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium. 2016. [2018. 02. 11.] >URL: <http://www.klebi.sulinet.hu/sites/default/files/2016-12/KKKK-PP.pdf>
- Tolnai József: *Az Arany János Programok jogi és szakmai háttere.* In: Új Pedagógiai Szemle 2010. 8-9 sz. 36-42. p. [2018. 02. 10.] >URL: http://folyoiratok.ofi.hu/sites/default/files/article_attachments/upsz_2010_8-9_05.pdf

„Magyarul egy szót sem!” idegen nyelvi vetélkedő AJTP programhétvége

A „Magyarul egy szót sem!” egy idegen nyelvi vetélkedő, az Arany János Tehetséggondozó Program nyelvi hétvégéjének javasolt programeleme nálunk. A vetélkedőn az AJTP 9. évfolyamos osztálya vesz részt, a programelemek egy napot ölelnek fel a nyelvi hétvége keretein belül. A résztvevők száma az osztály létszámától függ, általában 25-30 fő. A program elsődleges célkitűzése, hogy fejlessze a diákok idegen nyelvi és kommunikatív kompetenciáit, kooperatív készségeit. A feladatok felépítésénél fogva a tanulók előzetesen kialakított kiscsoportokat alkotnak, és ezen belül egyéni képességeiknek megfelelően vállalnak szerepet a feladatmegoldásokban. Együttműködő és problémamegoldó készségük is fejlődik azáltal, hogy önállóan határozhatják meg, milyen módon építik fel a csapat dinamikáját.

A vetélkedő lebonyolítását megfelelő idegen nyelvi ismerettel rendelkező pedagógusok végzik, akik előzetesen elvégzik a tanulók angol illetve német nyelvi felkészültségének felmérését, ez alapján hozzávetőleg azonos tudásösszeggel rendelkező 4 fős csoportokat alakítanak ki. A feladatok véglegesítése és az előkészületek az adott osztály sajátosságainak figyelembe vételével történik, a lebonyolítás során a pedagógusok segítő attitűddel állnak hozzá a résztvevőkhöz, így segítik, hogy a program során kialakult belső motiváció támogassa a diákok eredményes fejlődését az adott idegen nyelvek terén.

A program összeállításánál elsődleges szempont volt számunkra, hogy a gyerekek számára élvezhető, sokrétű feladatokat találjunk ki. Erre a generációra hatványozottan jellemző, hogy nagyon gyakorlatiasan gondolkodnak, gyorsan változik körülöttük a világ, fejlődik a technika, így kizárólag a régi módszertani és oktatástechnikai eszközökkel nem lehet hosszútávon lekötöni figyelmüket. Ezért is fontos olyan tevékenységekkel megkínálni őket, amiket szívesen végeznek, hogy pozitív élményeket szerezzenek egy olyan területen, amihez eddig esetleg csupán kudarcok vagy nehézségek fűzték őket.

A feladatok összeállításánál gyakorlatorientált szemléletet követtünk. A mindennapi életben előforduló helyzetekhez, szituációkhoz, megoldandó problémákhoz igazodó szóanyagra épülő feladatokat alkottunk.

A fokozatosság elvét szem előtt tartva jutottunk el az egyszerű- mindennapi ismereteket tartalmazó. feladatoktól a komplex gondolkodást igénylő feladványokig.

A ráhangolódó feladatban elsősorban a ráismerés / felismerés dominált, majd fokozatosan – játékos feladatba ágyazottan- beépítettünk egyes igeidők és gyakori mondat-szerkesztési típushibákat kiküszöbölő gyakorló szituációkat szóban és írásban egyaránt.

Tapasztalából tudjuk, hogy a saját magunk által szerzett információ sokkal jobban rögzül, beépül, ezért lehetőséget biztosítottunk szótár és tablet használatára is.

Fontosnak tartjuk közvetíteni, hogy a könyv tudásunk megalapozásának eszköze.

Valljuk, hogy a tantárgyköziség megvalósítása az egyik eszköze a komplex gondolkodás kialakításának, ezért több tantárgy ismereteit is előhívtuk.

A nap végére eljutottunk odáig, hogy a három nyelv együttes használatát igénylő szövegértési feladatot is könnyedén teljesítették a diákok.

Összegzésként egy esztétikus album készítését szántuk, ami képzőművészeti/ történelmi / földrajzi /nyelvi ismeretekre épült.

A feladatok összeállításánál a fokozatosság mellett módszertani sokszínűségekre törekedtünk, melyek lehetőséget adtak a kooperatív technikák alkalmazása mellett az önálló gondolkodásra is. A feladatokhoz választott eszközökkel (post-it, ragasztó, szóártyák, térkép. étlap, activity kártyák, színesek, fotók) a tanulók kreativitását is fejlesztettük.

A kidolgozott tematika részfeladatai változtathatóak (minőségi / mennyiségi), a csoport jellegéhez igazíthatóak. A hétvégét záró értékelő kérdőív fontos része az értékelésnek, hiszen a tanulói visszajelzések beépülnek a módosítás/későbbi tervezés folyamatába. A program a játszva tanulás mellett az egészséges versenyszellem kialakítását is célul tűzte. Minden csoport emléklapot kap a részvételért, csak a legjobban teljesítő csoportot emeljük ki.

A program javasolt kísérő eleme az angol-német jellegzetes ételekből álló étkezés. A helyszín berendezésénél is törekedjünk a két nyelvterületnek megfelelő dekorációval teljessé tenni az élményt. (zászló, nevezetességek fotói, híres személyek /költők, írók, zeneszerzők/arc képei vagy alkotásaik).

A projekt tapasztalatai

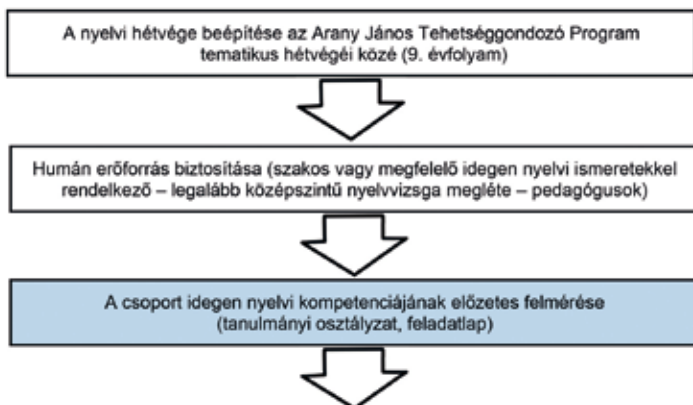
Élénken élnek bennünk azoknak a gyermekeknek a példái, akik máskor sikertelenek az angol vagy német nyelv területén, a nyelvi napon pedig lelkesen vadgossa ki a szövegrészeket vagy keresi a böngészőben az állatok nevét magyarul, és közben észrevétlenül azzal az idegen nyelvel foglalatoskodik, amely annyi bosszúságot okozott neki éveken át. Számtalan példa volt ugyanakkor arra is, hogy a nap során egy-egy leány vagy fiú felfedezte azt az eddig rejtett képességét, hogy jól tudja összefogni a csapatot vagy, hogy az ő vezetésével tudják kialakítani azt a csoportdinamikát, aminek segítségével egy hosszantartó, összetett feladatot sikeresen megoldanak.

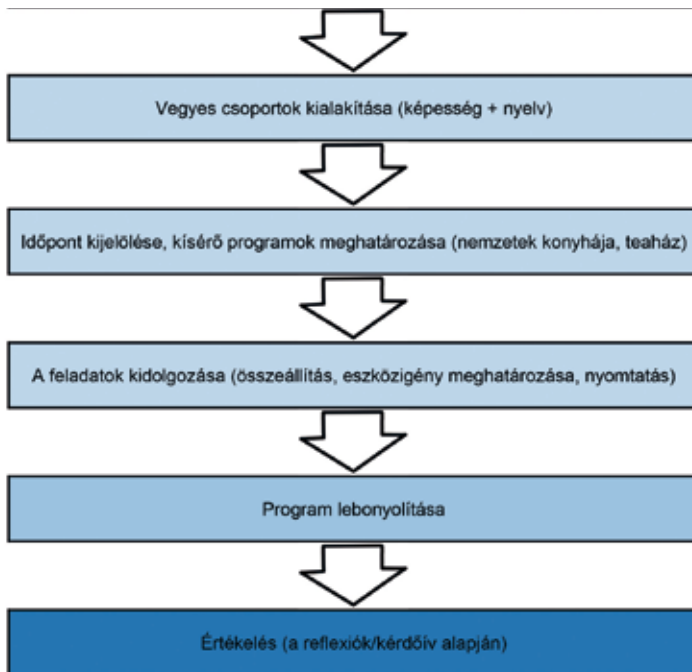
Az egész nap során érezhető a csoportokon a jó hangulat, ezt a feladatok ideális, adott csoportra hangolt összeállítása, a közvetlen hangnem és a barátságos környezet is elősegíti, hiszen fotelokban, kényelmesen elhelyezkedve tudnak végig dolgozni. A kezdeti esetleges megszeppenés, amit elsősorban a nyelvek élő szóban való kötelező használata, és az általuk alig ismert nevelőkhöz való alkalmazkodás feladata okoz, gyorsan feloldódik, és pár óra elteltével már felszabadultan dolgoznak, és bizalommal fordulnak hozzánk kérdéseikkel, kéréseikkel.

Megfigyeléseink szerint a gyerekek kedvence az utolsó, legösszetettebb feladat. Ennek során minden csoport kap 5-5 brit illetve német/osztrák nevezetességhez kapcsolódóan neveket, képeket és állításokat – természetesen összekeverve. A feladatuk az, hogy az internetet segítségül hívva párosítsák a nevezetességekhez tartozó képi és szöveges információkat, és mindezt egy kreatívan összeállított, szép kivitelezésű albumba állítsák össze. Mindez legalább 2 órát vesz igénybe, és tanulságos megfigyelni, hogy a különböző csoportok milyen stratégiával állnak neki a munkának, hogyan osztják el a részfeladatokat, ahogy mindenki megtalálja a neki testhezálló tevékenységet, és hogy milyen sokszínű, kreatív művekkel állnak végül elő.

A pozitív élmények mellett nagyon fontos hozománya az általunk összeállított nyelvi napnak, hogy minden tanuló megtapasztalhatja az angol és német nyelvekkel kapcsolatos erősségeit is, ahogy arra is rájön, hogy mik a fejlesztendő területek. A nap lazább részei – mint például az étkezések vagy a filmnézés – pedig lehetőséget adnak rá, hogy kötetlen beszélgetést kezdjünk a diákokkal akár a tanulásmódszertannal kapcsolatban is, terelgetve őket az idegen nyelvek megkedvelése felé.

A megvalósítás lépései:

Célok: A tanulók idegen nyelvi kompetenciájának fejlesztése, a célnyelvek használata. A feladatok a mindennapi élet szituációira készítik fel a tanulókat, emellett az angol és német nyelvterület szokásait és kulturális értékeit is a bemutatják, valamint hozzájárulnak az idegen nyelvek használatával kapcsolatos belső motiváció kialakításához. A csoportfeladatok erősítik a tanulók közötti kapcsolatok elmélyülését és támogatják az egészséges versenyszellemet, ugyanakkor az egyéni felelősségre is építenek.

Fejlesztendő területek: idegen nyelvi kompetencia, kulturális kompetencia, problémamegoldó attitűd, lényegkiemelés, dramatikus képesség, együttműködési készség, vizuális kompetencia, szövegértés, helyes önismeret, reális értékítélet, döntéshozó képesség, anyanyelvi kompetencia, vizuális kompetencia, emlékezet fejlesztése, kritikai gondolkodás, narratív kompetencia, gyakorlatias szemléletmód, vállalkozói szellem (részletezve a tervezetben), esztétikai érzék.

Kulcskifejezések: idegen nyelv, vetélkedő, szituációk, szókincs, kommunikáció, angol, német, országismeret.

Ellenőrzés – értékelés formái (indikátorok): A feladatok értékelése súlyozásos pontszámítás alapján történik csapatok szerint. Az értékelésnél a legjobban teljesítő csapat oklevelet kap, a többieket emléklappal jutalmazzuk.

Eszközök: feladatlapok, szókétyák, térkép, sablonok színes filc, ragasztó, számítógép, tablet, interaktív tábla, projektor, oklevél/emléklapok, teaházi kellékek (tea, citrom, aprósütemény, tájékoztató szórólap), jutalmak.

Az étkezés külsős vállalkozóval történő megállapodás alapján, tipikus angol/német ételek.

Napi menetrend: 1. rész: 8.00-8.30 Reggeli, **2. rész: 8.30-12.00, 12.00-13.00** Ebéd, **3. rész: 13.00-14.30** Filmvetítés, **4. rész: 14.45- 15.30, 15.30- 16.15** Angol teaház, **5. rész: 16.15-18.00, 18.00-18.40** Vacsora, **18.45** Értékelés

Felhasznált irodalom

(a pedagógia területén elfogadott hivatkozások alkalmazásával):

Dr. Szentiványi Ágnes – Dr. Bartáné Arany Edina: *Angol nyelv alapfokon 1.*

(IKVA, Budapest, 1993)

Maros Judit – Szitnyainé Gottlieb Éva: *Start! Német I. tankönyv*

(Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001)

Horváth Károly: *Twenty but one* (Padlás Nyelviskola Kiadó, Sopron, 2007)

Gefferth Éva - Paul Roeders: *A hatékony tanulás titka - A hatékony tanítás és tanulás dinamikája* (Trefort Kiadó, 2007)

Mario Rinvolucrí: *A nyelvóra életre keltése - Könyv a jó hangulat és a stílus kialakításához.* (Szépnap Könyvek Kiadó 2006 - ford.:Hevesi Mihály)

Dr. Spencer Kagan - Miguel Kagan: *Kagan kooperatív tanulás*

(Önkonet Szolgáltató és Tan. Kft , 2009)

Dr. Benda József: *Örömmel tanulni - Humanisztikus kooperatív tanulás*

(Agykontroll Kft, 2007)

https://en.wikipedia.org/wiki/Agatha_Christie

(Híres személyiségek és műveik feladathoz)

Top 15 Sehenswürdigkeiten in Deutschland

<http://tourismus.meinestadt.de/deutschland/top10>

Tiergarten Schönbrunn

https://de.wikipedia.org/wiki/Tiergarten_Sch%C3%B6nbrunn

25 Things That you Must Do If You Ever Visit England

<http://list25.com/25-things-that-you-must-do-if-you-ever-visit-the-uk/>

HORVÁTH JÁNOS

KRE-AKTÍV projekt az AJTP-s diákokkal

Kollégiumunkban 2006-2007-es tanévtől működik a KRE-AKTÍV projekt. Diákjaink a 11. évfolyamban vállnak érintetté benne, hisz évfolyam feladatnak számít intézményünkben. Így az AJTP-s tanulók is, amikor elérnek a fent említett időponthoz, részt vesznek ebben a működő jó gyakorlatnak minősített projektben. Azt gondolom, az elnevezését nem nagyon szükséges magyarázni: kreativitás és aktivitás a két kulcs szó, ami sikerre viheti a projektet. Ezek pedig azok az értékek, amelyek az Arany János Tehetséggondozó Programban kiemelt szerepet töltenek be.

Hogy miért érdekes mindannyiunk számára ez a tevékenység? Pedagógusként biztos, hogy mindig más és más diákokkal fogok együtt gondolkodni változatos témákban. Diákként pedig új tanárokkal lehet munkakapcsolatba kerülni egy olyan témában, ami a diákat biztosan érdekli. Pedagógiai szempontból nagy adaptivitást, kreativitás, proaktív szemléletet kíván a megvalósítás. AZ egyes projektek építkezése pedig jó tapasztalatot jelent diákjainknak a későbbiekben, hiszen folyamatosan figyelemmel kísérjük a tanulási utat is, amit bejárunk.

Hogy más-e AJTP-s diákokkal végigvinni a projektet? Igen is és nem is. Többnyire edzettebbek az önállóságot és felelősségvállalást vagy idővel való helyes gazdálkodást jelentő tevékenységekhez, hiszen sokan már megküzdtek a maguk játszmaikat egy-egy tanulási szituáció kapcsán. És emberileg is nagyobb utat jártak be az egymáshoz való alkalmazkodás, a sikerek és kudarcok megélése által. Vagyis jó egymástól, a kortársaktól is tanulni.

Íme, egy kis betekintés a Kre-aktív projekt építkezésébe!

Minden évben más-más diákok kerülnek az AJTP-ből a feladatban részt vállaló pedagógusokhoz, így hozzám is. A tanulók saját maguk döntenek, el melyik tanárt választják projekt vezetőjüknek. A gyerekek már összeszokott, kollégiumi élethez edződött, „minden hájjal megkent” vegyes csoportot alkottak. Amikor a szabad projekt vezető választáson engem tiszteltek meg azzal, hogy a témába mentoruk legyek, az mindig öröm számomra. Mivel az AJTP programban edződve önismeretet, drámát, életviteli foglalkozást megjárt diákokról volt szó, ez a tény megkönnyítette, hogy részükről is gyorsan ment az oldott légkörben történő bemutatkozás, és pillanatok alatt jó hangulatú ismerkedés, csoportalakítás vette kezdetét.

Ilyen körülmények között mutattam be a Kre-aktív projekt kollégiumunkban működő formáját egy érdekes, általam készített PPT segítségével. A bemutató közben már kialakul köztünk egy közvetlen, bizalomra épülő kérdés-felelek hangulat, sokszor vicces beszélgetés, amely már átalakult a klubbeszélgetések hangulatává a feladattal kapcsolatban. A közös szabályalkotással, időpont egyeztetéssel, rugalmas időkeretek meghatározásával, jókedvűen, de hatékonyan abszolváltuk a működéshez szükséges „alapkövek” lerakását. Amikor a projekt témáinak „kitalálása” zajlik, a közös ötletek megmozgatják a diákok fantáziáját, kreativitását, és jobbnál jobb gondolatok látnak napvilágot. Egymást támogatják a sok-sok alternatív ötlettel a témákat illetően, ezzel is igazolva a kortárs szemléletet és a társak gondolatát, hobbiját, kedvenc témáját, érdeklődési körét. Gyorsan haladunk ilyenkor, mer a „teremts szinergiát” gondolatmenet alkalmazásával dolgoznak. A közös összefogás, hogy kevesebb idő alatt több feladatot, hatékonyabban tudjanak elvégezni, már az előző évek AJTP-s gyakorlatának a terméke. A tőlem kapott részfeladatokat, melyeket heti rendszerességgel adok, a megadott időre teljesítették. Könnyen ment, hisz megbeszéltük, úgy dolgozunk, hogy előre a fontosabb munkákat tegyék, végezzék el, vagyis állítsanak fel fontossági sorrendet a kapott feladatok között. Egymást segítettek, így közös munkával nyer-nyer módszer alkalmazásával senki nem maradt el a beadandó anyagok tekintetében. A megfelelő hozzáállás és a kollégiumban alkalmazott 7 szakás szemléletének segítségével jól haladtunk a projekt folyamattal, és az időkeretet is tudtuk tartani. Ezzel az összetartó, jó, és erős kis csoportommal a témák, vázlatok, tartalomjegyzékek, és gondolattérképek leadása után megtörtént a KRE-AKTÍV projekt bevezetése.

Ezután következett az általuk választott témák csoportos, vagy egyéni munkával történő anyaggyűjtése, rendszerezése, és kidolgozása. A „Tanulói Önálló Munka” mely előre közösen megtervezett, önállóan működő, kreativitásra épülő, diákonként változó, más-más munkamódszeren alapuló tevékenységet feltételez, elindult. Nekem, mint projekt vezető pedagógusnak folyamatkövetést, segítségnyújtást jelentette. Éppen jó időben, és jó helyen adott jó ötlet vagy ajánlás, a megtorpant diák holtponton történő átsegítése volt a feladatom. Akár egyéni konzultáció keretein belül is. A projektmunka időkeretét és az elvégzett tevékenységeket lépésről lépésre a projektnaplóba dokumentáltuk, ezzel is erősítve illetve előkészítve a tervezés, a megvalósítás tapasztalatainak értékelését a projekt végén. A szorgalmas anyaggyűjtés, a jó ötletek megfelelő munkamódszerekkel történő összegyűjtése, akár csoportban, akár egyénileg. Rengeteg alkalommal történtek változtatások, mind a diákok, mind az én véleményem miatt. Szócsatákra, vitatkozásokra, érvelésekre adtak számtalan alkalmat ezek a tanulási helyzetek. Mindezek által biztos, hogy javult a kommunikációs, önérvényesítő, saját álláspontok, és érdekek tudatos képviselése a tanulóknál.

A csoporton belüli úgynevezett belső prezentáció is ezeknek a helyzetgyakorlatoknak biztosított lehetőséget, és nyújtott a nagy bemutatóra ráhangolódást. Egymás munkáiról pozitív véleményeket alkottak, néha nagyon jó meglátással egy új gondolatot indítottak el. „Én itt másképp készítettem volna” felkiáltással adtak ötletet a végső simításra társaiknak. Az előre lefektetett szabályaink alapján egy ön és csoportértékelést is végeztünk. Ezzel a végső, nagy kollégiumi bemutatóra

összeállt a visszacsatolás, és vélemények újraértékelésével, beépítésével elkészült minden diákom projekt munkája. Közös megbeszélés után, hogy a mi projekt csoportunkból ki az a kettő legjobb munkával előálló tanuló, aki a nagybemutaton képviseli a csapatot, és a szellemi, vagy épp a tárgyi terméke bemutatásra kerül.

Az bemutató diákok profi módon prezentálták az elkészített produktumukat a kollégium diákközössége előtt. A projekt bemutatók legnagyobb hozadékának, - a csoki mellett- azt tartom, hogy kiálltak társaik elé és sokszor felnőtteket megszégyenítő profi kommunikációról, előadói készségről tettek tanúbizonyságot. Gyakori jelenség, hogy ez az alkalom világít rá arra, hogy egy tanulóknak milyen előadói készségei vannak, mennyire képes önállóan vagy csapatban dolgozni, mennyire kreatív, milyen mélységekbe képes eljutni egy kutató tevékenység kapcsán, milyen logikai összefüggések felismerésére és bemutatására képes, vagy egyáltalán milyen vállalható humora van. A számtalan ötletes munkát később a könyvtárba helyeztük el, hogy a későbbi évfolyamok is megnézhesék, ötletet meríthessenek belőlük projektjükhez, amikor ők lesznek 11. évfolyamosok.

Személyes tapasztalatom, hogy a projektcsoportommal mindig jó hangulatban dolgoztunk. Ezt a diákok is visszaigazolták, amikor kitöltötték az elégedettségi kérdőívet. Szinte csak pozitív visszajelzéseket kaptam. A vidámság, tenni akarás, tudásszomj, és a „témavezető” vezérelte a diákjaimat a minőségi munka végzésében. Én is sokat tanultam a gyerekektől ezeken a bemutatókon. Sokszor a gondolatmenetet, mozdulatokat, szövegeket nem szégyen ellesni, és beépíteni a saját munkánk folyamatába a megismert igazán kitűnő, és felemelő projekt munkából. Hisz egész életen át tanulunk!

Pénzügyi szemléletformálás a Klebelsberg Középiskolai Kollégiumban

„Késő a takarékoság, amikor már fogytán a vagyon.”

Lucius Annaeus Seneca⁴

Hazánkban nincs nagy hagyománya a pénzügyi ismeretek oktatásának sem az általános, sem pedig a középiskolákban. A családok életében sajnos nem „divat” a gyerekeket bevonni a család pénzügyi bevételeinek, kiadásainak megbeszélésébe. Nem ismert számukra egy-egy hónap közüzemi számláinak költsége, a befizetési határidők fontosságának betartása, a büntető kamatok súlya, a hitelek csapdája. Mivel kiskorúak, nincs bankszámlájuk és ismereteik sem a témában. Az adófizetés és a takarékoság fontosságával is csak kevesen vannak tisztában. A ma fiataljainak, mindennapi vásárlásaik során gyermekkorban már egyre ritkábban kell önálló pénzügyi döntéseket hozniuk, hiszen a szülőkre ma már nem igazán jellemző, hogy elküldik a boltba gyermekeiket bevásárolni. Mindenki autóval, családosan teszi ezt meg, de nem jellemző, hogy otthon megbeszéljék a vásárlás mikéntjeit, ár-érték arányait, buktatóit.

A hazai felmérések azt mutatják, hogy a középiskolások gyakorlati pénzügyi ismeretei hiányosak. A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) kutatási eredményében kimutatták, hogy diákjaink nemzetközi összehasonlításban átlag feletti pénzügyi alapismeretekkel és jóval átlag alatti pénzügyi magatartással rendelkeznek. A gyerekek pénzügyi viselkedését alapvetően a szülői minták, az otthon látottak alakítják. A tanulók többsége elsősorban a szülei segítségére számít abban, hogy tudjon a pénzzel jobban bánni. Ez inkább jellemző azokra, akik családjában rendszeresen beszélgetnek pénzügyekről, mint azokra, akik családjában ritkán vagy soha nincs szó a pénzről.⁵

⁴ http://cegesspenzugyek.blog.hu/2016/01/09/gondolatok_a_penzrol_316

⁵ <http://www.irisro.org/pedagogia2015januar/58KovacsIldikoEva-MeszarosAranka.pdf>

A kollégistáknak sokkal többször kell szembesülnie a vásárlás nehézségeivel, mert nap, mint nap élelmiszert vásárolnak maguknak reggelire, tízóráira vagy akár vacsorára. Jól át kell gondolniuk, hogy mit, mikor és mennyiért szeretnének megvenni. A heti zsebpénz beosztása nem egyszerű feladat egyikük számára sem. Tapasztalataink szerint a szülőktől kevés információs tudással érkeznek ebben a témakörben. Sokaknak gyorsan, a vártnál korábban elfogy a pénzük, nem tudnak miből vásárolni, kölcsön kell kérniük, hogy haza tudjanak utazni emiatt. Azért is fontos ez az időszak, mert ekkor alakul ki a szülőktől való fokozatos pénzügyi függetlenedés, és egyáltalán nem mindegy, hogy ekkor milyen hatások érik a fiatalokat.⁶ A pénzügyi, gazdasági kihívásokra gyakorlatban alkalmazható tudással, ismeretekkel lehet felkészíteni őket.

Kollégiumunk vezetősége és pedagógusai, már a kezdetekkor is fókuszáltak arra, hogy fiataljainkból lesznek a jövő vállalkozói, foglalkoztatottjai, családfenntartói, ezért az egyes évfolyamokon két - három foglalkozás is szerepel a munkatervben a gazdasági és pénzügyi nevelés témakörében. 2015. októberében harmadmagammal részt vettünk az Econventio Egyesület és a Szegedi Tudományegyetem által akkreditált „Econventio gazdasági és pénzügyi ismeretek közvetítését segítő pedagógus továbbképzés” programján. A továbbképzés egyik célja volt a résztvevő pedagógusokat megismertetni a pénzügyi-gazdasági ismeretek fejlesztésének alapját jelentő, NAT-ban szereplő pénzügyi, gazdasági fogalmakkal, összefüggésekkel, illetve a középiskolások pénzügyi ismereteit vizsgáló felmérések eredményeivel. A másik cél a pénzügyi-gazdasági ismeretek közérthető, gyakorlatias oktatási lehetőségeinek, formáinak bemutatása, melynek segítségével a résztvevők hatékonyabban tudják fejleszteni a diákok pénzügyi intelligenciáját, illetve azon kompetenciáit és ismereteit, melyet a való élet pénzügyi döntéseinek meghozatalakor alkalmazhatnak. A tanfolyam elvégzése után átdolgoztuk a 9.-13. évfolyam gazdasági és pénzügyi nevelés témaköreit. Felosztottuk egymás között a feladatokat úgy, hogy egymásra épüljön és az életrevaló 7 szokás elemeit is tartalmazza. A 9. és 10. évfolyamon kettő-kettő órát terveztünk, majd a 11. és 12. és 13.-14. évfolyamon három-három órával. Az órákat minden évfolyamban az a kolléga tartja, aki kidolgozta a csoportfoglalkozásokat egy-egy évfolyamra.

Intézményünkben működik a Táncsics Mihály Gimnáziummal közösen, az Arany János Tehetséggyondozó Program. Kilencediktől tizenharmadik évfolyamig vehetnek részt benne a diákok. Létrejöttének háttérében szociológiai felmérések álltak, azzal a céllal, hogy minden magyar polgár számára meg kell adni azt az esélyt, hogy versenyképes tudással rendelkezzen, az esélyegyenlőséget biztosítva ezzel. A Program

⁶ Kovács Eszter: A fiatalok pénzügyi kultúrája: Pénzügyi tudatosság vagy pénzügyi tudatlanság. OTDK-Dolgozat file:///D:/Downloads/kovacs_eszter.pdf

céljai, hogy az intézmények nevelő- oktató munkájukkal segítsék a kistelepülésekről, nagyvárosok leszakadó perem kerületeiből érkező hátrányos helyzetű tanulókat, készítsék fel őket arra, hogy meg tudjanak felelni a munkaerőpiac elvárásainak, nyitottá váljanak a nemzeti és az európai értékekre, egészséges énképpel, szociális kompetenciával rendelkezzenek, képesek legyenek a hatékony önmenedzselésre, kialakuljon bennük az igény, a hajlandóság, az élethossziglan tanulásra. Nagy hangsúly helyeződik a tehetségfejlesztésre, a tehetséggondozásra, a tehetséges tanulók képességeinek sokoldalú és differenciált fejlesztésére.⁷

Tapasztalataink szerint nincs nagy különbség a gazdasági és pénzügyi kultúrában az AJTP-s és a többi középiskolai képzésben tanulók között, azaz mindenkinek érdemes tisztában lenni azzal, hogy hogyan bánjon a pénzzel. A programban lévő csoportok pedagógus vezetőit megkérdezve, ők is alátámasztották vélekedésünket. Nagyon eltérő szocio-kulturális és anyagi háttérrel rendelkező helyekről érkeznek a programba a diákok, ami miatt teljesen eltérően bánnak a pénzzel. Vannak, akik több, vannak, akik nagyon kevés pénzből kell, hogy gazdálkodjanak. A helyes, mértékletes, de minden fontosra elegendő költségvetést összeállítani nem könnyű egyiküknek sem. Ugyanakkor a személyes élmények és tapasztalatok, hétvégi diákmunkák bevállalása, túlköltekezések, pénztelenség, lemondások sorozata árnyalja gyakran a pénzzel kapcsolatban kialakult szokásainkat.

A 2016-os Econventio pénzügyi kultúra tudástesztet kollégistáink 34%-a töltötte ki, eredményük 57%-os lett, ami az átlaghoz (45%) viszonyítva jónak mondható, de még mindig alacsony mérvű tudást mutat.

A pénzügyi ismereteiket bővítő, segítő csoportfoglalkozásokon diákjaink minden alkalommal nagyon figyeltek, kérdeztek. Kíváncsian érdeklődtek, sokat beszélgettek egy- egy feladatnál. A video bejátszások is nagy hatással voltak rájuk. Nagyra értékelték, hogy egymásra épültek az órák és hogy gyakorlati tudást kaptak. A foglalkozások végén nem egy alkalommal távoztak tőlünk úgy, hogy nagyon megköszönték a látottakat, hallottakat, hogy sokat tanultak belőle, ezek nagyon hasznosak, és hosszú távon az életben is tudják hasznosítani, amit itt megtanultak.

⁷ A Kaposvári Klebelsberg Középiskolai Kollégium honlapja <http://www.klebi.sulinet.hu/node/31>

Életviteli – életvezetési mentorálás

Az Arany János Tehetséggondozó Programon belül országosan is innovatív jellegűnek tekinthető, ahogy a tanulók beilleszkedését és életvezetésének alakítását segítjük pedagógusként.

Általános tapasztalatunk, hogy tanulandó a családtól való elszakadás, tanulható a szabadsággal való élni tudás, szükséges az új környezethez való alkalmazkodás az iskolában és a kollégiumban. Néhány diáknak ez nem okoz különös gondot és számos diáknak nehéz a beilleszkedés, tehát érdemes a személyes támogatás lehetőségével élni.

Az életvezetési mentorálásban intézményünk minden AJTP-s tanulója részt vesz. Az előkészítő évfolyamon valamennyi tanuló mellé választunk egy pedagógust, aki több időt tölt a tanulóval, hogy megbeszélje, értelmezze a tanuló környezetében fellelhető eseményeket, segítsen eligazodni az új élethelyzetben, amelyet az iskolaváltás illetve családtól való elszakadás, az új környezetbe történő beilleszkedés jelent. Mivel a rendszeres találkozók a tanulók által felismert vagy fel nem ismert élethelyzetek megbeszéléséből indulnak alapvetően, számos esetben kívánatos, hogy a mentorálttal történő megbeszélés az adott helyzet proaktív megközelítésével kínáljon megerősítő vagy változtatásra inspiráló stratégiát a fiatalnak. Nem lehet célunk, hogy diákjaink helyett felvállaljuk a döntések meghozatalát, helyette inkább a helyzettel való szembesítéssel, alternatívák megajánlásával, autonóm döntések kialakításában támogatjuk őket. Az életviteli mentorálás folyamatát segíti, hogy a tanulók pedagógusai szoros szakmai együttműködésben állnak egymással. A mentorálási program koordinátora a tanuló csoportvezető pedagógusa, hiszen ő az a személy, aki a tanulóval szervezett keretekben, foglalkozások és programhétvégék alkalmával találkozik, ő a gazdája a szülői házzal történő elsődleges kapcsolattartásnak.

A jelenleg kialakított rendszerben, amelyben nevelőtestületünk minden tagja részt vesz, az előkészítő mentoráltat a mentor pedagógus választja. A mentorálási programban az érintettek megbeszélik együttműködésük főbb alapvetéseit, ki-mit gondol a mentorálásról, mi a lényege ennek az új szituációnak, tisztázzák találkozási gyakoriságát, amely többnyire heti gyakorisággal történik. A mentorálásról egyszerű

dokumentációt vezetnek a pedagógusok, amelyben rögzítik a mentorált tanulóval megbeszélt témát, a folyamatban érintettek vállalásait, a pedagógus intézkedéseit, tervezett tevékenységeket, azok értékelését. Tartalmilag beszélgetést kezdeményeznek a diákok családi helyzetéről, baráti kapcsolatairól, a számukra fontos dolgokról, eddigi teljesítményeiről, jövőbeni elképzeléseikről, az útról, amit elképzelnek maguknak, nehézségeikről és örömeikről, tehetségükről, sikereikről. Úgy teszik mindezt, hogy segítsék a másként való gondolkodást, más szemmel történő megközelítést, önmaguk jobb megértését. Erre ad adaptív szakmai lehetőséget a mentorálás 30 órás programja.

A tanév vége közös értékeléssel zárul, mentor és mentorált egyaránt felülvizsgálja a kitűzött célokat, gyakorolja az önértékelést, értékeli a kapcsolatot, számba veszik eredményeiket és nehézségeiket, a nyári időszak kritikus pontjait. Ideális esetben ezt úgynevezett reflexiós beszélgetés formájában rögzítjük, videóra vesszük a beszélgetést. Tisztázásra kerül ilyenkor, hogy milyen további célok és feladatok állnak a fiatal előtt. A következő tanév elejére a tanulóval foglalkozó szakemberek is összesítik tapasztalataikat. Az összegzésben figyelembe veszik az eredményeket, a tanuló beilleszkedését, tanulmányi előmenetelét, tehetségének alakulását és javaslatot tesznek az életvezetési mentorálás folytatására vagy elhagyására. Amennyiben a mentorálás szükségességéről és folytatásáról döntenek, úgy a tanuló dönthet arról, hogy előző évi mentorával, vagy új mentorral szeretne részt venni a programban. Olyan helyzettel is találkozhatunk, hogy a mentor nem szeretné folytatni az adott tanuló mentorálását. Ezt a helyzetet is el tudjuk fogadni, hiszen az első év során kölcsönösen megismerik egymást. Fontosnak tarjuk, hogy a személyes szimpátián alapuló kapcsolati tőkét is hasznosítsuk a folyamatban. Szerencsés, ha a mentorálásban érintettek az első évben egymásra találhatnak, és a tanuló biztosan tudja, hogy van egy olyan segítőtje, akihez bármikor fordulhat, amennyiben valamilyen problémája vagy nehézsége adódik.

Általános tapasztalatként megfogalmazható, hogy a kezdeti szereptanulás után a fiatalok szívesen veszik a törődést és a rájuk irányuló figyelmet, gyakran nyílnak meg váratlan helyzetekben, útkereső megnyilvánulásokban. Elfogadott folyamat, hogy az életviteli mentorálásban résztvevő fiatal az első év után tehetség mentorálásban vehet részt. Itt érvényesül egy új prioritás, amelynek középpontjában a tanuló tehetségének sokrétű kibontakoztatása áll. Tapasztalataink szerint a mentortanári szerep is tanulható. Az első évben sokat tanultunk emberismeretből, sokkal árnyaltabban látjuk tanítványaink élethelyzeteit, tudatosabban készülünk a mentoráltunkkal folytatott beszélgetésekre, professzionálisabban kommunikálunk, így sokkal adekvátabb választ tudunk adni a felmerülő nehézségekre. Gyűjtjük az általunk alkalmazott módszereket, támogató tervezéssel és feljegyzésekkel adjuk közre egymásnak tapasztalatainkat.

Személyes tapasztalatom, hogy a mentorálásra szánt idő nem múlik el nyomtalanul. Amennyiben sikerül a bizalmi kapcsolat kialakítása, valódi segítőtársa és életút támogatója lehet a pedagógus egykori mentoráltjának. Nehéz elmenni egymás mellett úgy, -hogy bár közvetlenül nem tartozik hozzám már a tanuló-, ne váltsunk pár szót eredményekről és kihívásokról. A személyes törődés és egymásra figyelés mindig jó érzéssel tölti el az embert!

Az alábbi félévi/évvégi értékelőlap jó példa az önreflexió gyakorlására:

CÉLJAIM Melyek voltak az első féléves céljaim?	
TANULSÁGAIM Milyen tanulságaim voltak az elmúlt időszakban?	
KÜZDELMEIM Milyen akadályokat sikerült leküzdenem?	
SIKEREIM Milyen sikereket tudok elkönyvelni?	
KAPCSOLATAIM Kik játszottak fontos szerepet az elmúlt időszakban? Miért?	

Szakirodalom ajánlás:

Dr Gefferth Éva (kézirat, 2011): *Protokoll a tehetséges diákok mentorálásához.*

Dávid Mária - Gefferth Éva – Nagy Tamás – Tamás Márta (2014, szerk): *Mentorálás a tehetséggondozásban.* Génusz Könyvek 35. kötet

Az önkéntesség ereje

Gondoltak már arra, hogy ha önkéntes munkát végzünk tovább élünk? Jobbak lesznek az életkilátásaink, eredményesebben tudjuk kezelni a stresszt, hatékonyabban leszünk a mindennapjainkban. Az önkéntesség egy komoly faktora a megküzdési (coping) stratégiáknak. Nem a kötelező közösségi szolgálat, hanem az, amikor a diák a saját szabadidejének terhére lép túl a saját önérdekén, és maga elé helyezi a közösségi érdeket. Amikor tenni akar valamit egy hátrányos társadalmi réteg, egy közügy iránt. Amikor részese akar lenni valami fantasztikusnak.

Intézményünk egy külön Facebook csoportot működtet azoknak a kollégistáknak, akik szeretnének önkéntes munkát végezni. Jelenleg 42 fő a tagja. Ők végigdolgozták ezt a tanévet, hiszen önkéntesekre sok helyen van szükség. Egy keresztmetszetet adok ezekből a lehetőségekből:

Évek óta visszatérő vendégei vagyunk a Kaposi Mór Oktató Kórház Gyermekosztályának, ahol kézműveskedünk, játszunk, bábozunk a kórházban fekvő gyerekekkel. Több kutatás számolt be eddig is a kórházi önkéntesek jótékony hatásáról. Egy-egy művészeti előadás, vagy tevékeny részvétel jótékony hatással van a gyógyulásért felelős elemekért. Ebben a folyamatban számtalan tanulóval vettünk részt, közülük többen érettségi után is folytatták ezt a segítő munkát. Egy kellemes emlékem arról szól, amikor egy fertőző betegség miatt elkülönítettem lévő beteg kislánynak báboztunk. A beszélgetés során arról panaszkodott, hogy már hetek óta bent van a kórházban, és nagyon szeretne egy kis zenét hallgatni. Akkor 8 tanulómmal voltunk bábozni. Hazafelé összedobtuk egy zsebrádió árát, amivel másnap visszamentünk. Az a kislány még soha nem kapott ajándékot idegenektől, és annyi figyelmet, törődést, mint amit mi tudtunk vele megosztani. A kórházi munkában a segítségünkre volt a Mosolygó Kórház Alapítvány, jelenleg pedig a Lárifári Egyesület.

Nagy örömmel szervezzük a közös rendezvényeket a Duráczky EGYMI kollégiumával. Imádjuk a hallássérült fiataloknál lenni. Az alsósokkal interaktív bábozást, vagy vetélkedőt szervezünk. Ez általában Mikulás környékén valósul meg. A felsősökkel integrált önismeret foglalkozást tartunk. A 20 fő a játékok által rákényszerül az együttműködésre. Megtapasztalhatják, hogy a korlátozott kommunikációs csatornák áthidalhatók, ha van közöttünk szinergia. Éveken keresztül ülöröplabdáztunk velük és más városi kollégiumok csapataival. Idén elindítottunk egy versenyt, az I. Integrált Városi

Sport Bajnokságot. Eddig a Mikulás-kupa és a Farsangi-kupa került megszervezésre. A kihívás óriási, parádés a hangulat, mindig nagy örömmel megyünk. Az Alternatíva Egyesület 2017/2018-ban a segítségünkre van – a versenyzők ellátásának finanszírozásával. A FOF2017-es pályázatuk nagymértékben támogatta a verseny sikerességét.

Karácsony előtt a Magyar Máltai Szeretetszolgálat önkéntesei voltunk 15 tanulóval. Egy napot a SPAR áruházban töltöttünk, ahol tartós élelmiszert gyűjtöttünk rászoruló családoknak. A nagyon nehéz nap végeredménye több mázsa élelmiszer lett. Mi volt benne a nehéz? Emberekkel találkozni, beszélgetni, felhívni a figyelmet az élelmiszergyűjtésre, helyén kezelni a türelmetlen, problémákkal küzdő embertársainkat... rengeteget tanultunk szeretetből, segítségnyújtásból, emberségből, figyelmességéből.

Jelenleg a menhelyi kutyák helyzetére irányítjuk a figyelmet. Állateledel adományokat fogadunk, amiket összegyűjtünk és a Kutyatár állatmenhely részére eljuttatunk. Egyben felhívjuk a fiatalok és a tágabb társadalmi környezet figyelmét is a felelős kisállattartásra.

Végezetül pedig el kell mesélnem, hogy egy-egy rendezvényünk sikeressége érdekében sokszor van szükségünk diáksegítőkre. Felügyelik a technikát, segítenek pakolni, a DÖK rendezvényére palacsintát vagy tortát sütnek. 1-1 óra önkéntes munka után energiák szabadulnak fel, jó érzésünk lesz, hogy tevékenyen, proaktívan álltunk egy helyzethez. Tehát önkénteskedjünk! Adjuk meg a diákoknak a segítő akarat hatalmas erejét. Mert ugye nem gondoljuk, hogy a tanulás elől vesszük el az időt ezzel a haszontalansággal? Diákjaink szociális kompetenciája és érzelmi intelligenciája fejlődik. Ez pedig az a terület, ami az egészséges, egyensúlyban levő élet nélkülözhetetlen kelléke.

Ikrek és a sport

Egy ikerpárról szól ez a történet, akiknek az Arany János Tehetséggondozó Programban végzett munkájukról, tevékenységükről nagyon keveset tudok, ám van életüknek egy olyan oldala, amelyre programon kívülként is sokkal nagyobb a rálátásom. Ez pedig a sport.

Attila és Balázs egy somogyi kisvárosból érkeztek abba a kaposvári gimnáziumba, ahol az AJTP program részesei lettek. Valószínű, hogy jó alapokat kaptak, mint otthonról. mint az általános iskolából ahol tanultak, sportszeretetből, mozgáskultúrából.

Feltűnően jó mozgáskoordinációval rendelkeznek mindketten. Ez már korán felfedezhető volt. Legyen az labdajáték, atlétika, vagy torna, mindenben ügyesek, erősek, kitartóak. Volt egy tulajdonságuk, ami számomra talán az egyik legfontosabb, a sport iránti alázatuk, elkötelezettségük. Lehetnek fáradtak, vagy bármilyen más gondjuk, problémájuk, amit vállaltak, mindig teljes odaadással, lelkiismeretességgel tették. Mindegy volt, hogy egyéni, vagy csapatban szerepeltek, pozitív hozzáállásuk megkérdőjelezhetetlen, példamutató volt. Érdekes, hogy egyikük sem akart egyesületben versenyezni Kaposváron, bár Balázst be szerettem volna vinni a város egyik elit egyesületébe, de ő ezt nem vállalta. Szerintem nem volt elég önbizalma. Persze ebben az is közrejátszott, hogy az iskolai és a kollégiumi programok jórészt lekötötték felesleges energiájuk nagy részét. Nem kellett sok idő, az iskolában is felfedezték és indították a srácokat különböző versenyeken, de ez egy másik történet.

A kollégiumban végzett sportmunkájuk kifogástalan volt. Jártak kézilabda szakkörre kollégámhoz, aki állandóan dicsérte tehetségüket, hozzáállásukat. Minden évben részt vettek a boglári sporttalálkozón, ahol csapatuk húzóembereiként tartották számon őket. Teljes sikereiket beárnyékolta, hogy volt kollégium, ahol korosztályos válogatottak szerepeltek, akik ellen nem sok esélyük volt, de ez az ikreket nem befolyásolta, tették a dolgukat, ahogy mindig, magas szinten.

Nagytádon szervezett diáktalálkozón is rendszeres szereplői voltak a váltóversenyeknek, melyekre természetesen önként jelentkeztek még akkor is, amikor a rendezvényt az érettségi írásbeli és szóbeli vizsgájuk közötti időben szervezték. Rendszeresen az élen végeztek csapatukkal, és méltán kapták meg az itt győzteseknek felajánlott gyümölcskosarat.

Velem való kapcsolatuk kosárlabda szakkörön teljesedett ki. Labdaügységükön kívül megbízhatóságuk, fegyelmezetttségük, emberi kvalitásaik voltak kiemelkedőek. Egy gondom azért volt velük: nehezen tudtam megkülönböztetni őket. Számomra teljesen egyformák voltak. Persze, ha nem csak a tornateremben találkoztam volna velük legtöbbször, könnyebb lett volna ezt az apró problémát áthidalni. Többen mondták, hogy mit figyeljek rajtuk, nekem ez nem mindig sikerült. Néha csak nevettek, amikor összekevertem őket. Amint azonban labda közelébe kerültek, megszűnt a gond, Attila bal, Balázs jobbkezes. Így a helyzetet könnyen tudtam kezelni. Néha olyan pólóban jöttek szakkörre, aminek a hátán keresztnevük volt, ez volt a legjobb. Klebelsberg Kupán streetball sportágban indultak, rendszeresen győztünk, magasan megelőzve a többi résztvevő kollégium csapatát.

Foci házibajnokságon is sikeresen szerepeltek, aminek alapja az volt, hogy éveken át ugyanabban az összetételben játszottak, ismerték egymás gondolatát is.

Ám nem csak a sport töltötte ki életüket, becsülettel tanultak, készültek jövőjük megalapozására. Végzősként segíthettem felkészülésüket testnevelésből, és egy-két alkalommal történelemből is. Büszke vagyok rájuk, bár szerintem mindent maguknak, akaraterejüknek köszönhetnek. Ma már mindketten a Pécsi Tudományegyetem hallgatói történelem-testnevelés szakon. Szeretik, tisztelik, segítik egymást, igazi IKREK.

Meggyőződésem, hogy bárhova is sodorja őket az élet, ezzel a mentalitással, hozzáállással, lelkiismeretes munkával, mindenhol megállják helyüket, boldogok lesznek.

Elvira története

Balogh Elvira 2016-ban kapott Klebelsberg díjat a kollégium nevelőtestületének javaslatára. 2011-2016 között volt az Arany János Tehetséggondozó Program tanulója.

Elvira történetét úgy szeretném bemutatni, hogy szó szerint is idézek gondolataiból, és saját észrevételeimet is megteszem, mert úgy érzem, hogy így tudok a leghitelesebb lenni vele kapcsolatban. Sok-sok vidám órát töltöttünk együtt interjúkészítés közben.

A családjá a beilleszkedő romák csoportjába tartozik. Inkén él édesapjával szerény anyagi körülmények között. Hét éves volt, amikor szülei elváltak. Édesapjával kettesben maradtak. Hamar meg tanult főzni, háztartást vezetni már 11-12 éves korában. Fontos volt számára hogy édesapja nyugodtan eljárhasson dolgozni, ne kelljen aggódni őmiatta, hogy egyedül van otthon. Őszintén vállalja romaságát, ismeri a nyelvüket, de emellett büszkén magyar is. Nagyon fontos számára a kettős identitástudat. A saját kultúrájának megismerésére, megtartására nagy az igénye. A roma kultúra fennmaradása a társadalom számára is fontos. A többségi kultúrát színesíti, kiegészíti a kisebbség kultúrája egy országon belül. Saját példát is szeretnék megemlíteni, hogy milyen nagy hatással volt rám a „Somnakaj” című első roma sorsjáték, gipsy musical, melyet Kaposváron volt szerencsém megnézni a helyi színházban. Egy igazán szemléletformáló darab, mely megerősíti, hogy a roma kultúra a nemzeti és európai kultúra fontos része, melyet híres roma származású művészek keltettek életre. Fontos üzenete, hogy ugyanúgy érzünk romák és nem romák együtt sírunk és nevetünk. S én sírtam, örömben, mert csodát láttam, szívet melengető csodát. S ugyanígy érzek, amikor Elvirával beszélgetek.

„Tudom, hogy roma vagyok, de magyarnak érzem magam, mert beszélem a nyelvüket, és fel is ismerem. Meg ugye a barátaim közül a legtöbb magyar, tehát én velük asszociálódottam, így lettem olyan amilyen vagyok.”

Az általános iskolai környezete a pedagógusok részéről támogató volt. Ha a pedagógus, és az iskola diszkriminációmentes környezetet próbál biztosítani diákjai számára, azzal mindenképpen pozitív hatást gyakorol a diákok személyiségfejlődésére, motiválhatja ezzel a tanulásra is. Szorgalmát, kitartását elismerték a pedagógusai. Mind ezekhez empatikus, inkluzív pedagógusok munkájára volt szükség.

AJTP-be s így Kaposvárra egy véletlen folytán került. Két helyet jelölt meg először továbbtanulási lapján, a Ghandi Gimnáziumot és egy nagykanizsai szakközépiskolát. Az általános iskolai igazgatónője javasolta az utolsó pillanatban harmadikként az AJTP kaposvári programját. A kollégiumi nyílt napon bizonyossá vált számára, hogy az AJTP-t fogja választani.

A beilleszkedés a kezdetekben nem volt zökkenőmentes az új környezetbe, távol édesapájától, barátnőjétől a biztonságot nyújtó személyektől, de rögtön talált a kollégiumban és a gimnáziumban is olyan személyeket, akikben megbízott, akikkel őszintén meg tudta osztani aggodalmait, félelmeit. Ez a biztonságos közeg átsegítette a kezdeti nehézségeken.

A pályaválasztással kapcsolatban így nyilatkozott:

„Amikor Kaposvárra jöttem akkor alapozódott meg az elhatározásom. Bennem lapangott már régóta, de most vált bizonyossá, hogy tényleg tanár akarok lenni. Már óvodában magyaráztam a számokat a babáknak, egyest adtam mindegyiknek, mert nem szólaltak meg. Megbuktak.” (kacag) „Én ezért szeretnék tanár lenni, hogy figyelhessek a roma tanulókra, hogy ne kallódjanak el. Hogy példát mutassunk annak a rétegnek, akik azt hiszik rólunk, hogy mi csak azok a bohém életmódot élő naplopó kis cigányok vagyunk, akik csak vannak. Szeretném bebizonyítani, hogy vannak köztünk olyanok is, akik kilábalnak ebből. Sokan nem veszik észre közülünk se, hogy mi mennyi előnyben meg támogatásban részesülünk, én is plusz pontokat viszek, azért mert roma vagyok. Igazságtalannak is érzem a magyar diákkal szemben, mert ő, amiért magyar nem fog plusz pontot kapni. Érti?”

A társadalmi igazságtalanságok érzékenyen érintik. A pozitív diszkriminációval sem ért egyet. Pedagógusnak készül, ami példaértékű, hogy éppen a roma fiatalokat szeretné majd tanítani a jobb élet reményében, hogy ők is felismerjék kiterjesztési lehetőségeiket, s hogy a velük szemben kialakult sztereotípiák halványodni tudjanak. Pályairányultsága már korán megmutatkozott, s időben határozottá vált. Önkéntes munka keretében alsós diákoknak segített a délutáni felkészülésben, és éveken át segítette a Napkerék Egyesület által működtetett Hangyatanoda munkáját, itt is a kisebb gyerekek tanulását támogatta. A kollégiumban is sok diákot korrepetált. Sok olyan tulajdonsággal rendelkezik, amelyek alkalmassá teszik, hogy sikeres pedagógus váljon belőle. Empatikus személyiségén keresztül mélyen át tudja érezni mások fájdalmát, örömét. Édesapja nagyon fontos szerepet tölt be az életében, aki mindig támogatta, akinek értékrendszere is példa volt számára. A beszélgetésünk során mindig nagy tisztelettel, szeretettel beszélt róla.

Hogyan fogsz boldogulni majd az egyetemen?

„Most kezdtem el összerendezni a kért anyagokat egy húszoldalas mappába, mert egy mentorprogramba veszek részt, és így majd havi 40-50 ezer forinttal fognak támogatni.

Ez a mappa önéletrajzot, érdeklődési kört, kollégiumi étellel kapcsolatos dolgok, referenciák, ilyen visszajelzések tanároktól. Célok megfogalmazása, milyen eredményeket értem el eddig. Hogyan értem el a céljaimat, versenyek, képek.

A portfólió elkészítését, már régóta használjuk intézményünkben az AJTP-és tanulóknál. Saját bevallása és tapasztalataim alapján is kijelenthetem az AJTP támogatása nélkül, szerény anyagi helyzete miatt nem tudta volna megszerezni a nyelvvizsgát, jogosítványt, ECDL-t.

„Nekem a mentorprogrammal járó pénz nagyon sokat jelent, s állítólag nem is jelent túl nagy elfoglaltságot. És ha emellett még tudok dolgozni, apunak egyáltalán nem kellene támogatnia. Vannak tanulmányi ösztöndíjak, amiket meg tudok majd pályázni. Ha ezek összejönnek, akkor önfenntartó leszek. Meg én gyűjtögető életmódot élek. Tényleg. Most is gyűjtögetek. Egy kis tartalékot képezek. Minden héten kapok egy kis zsebpénzt, abból lecsipegetek. Emlékszem a legelső életvitel óránkra, és ott azt mondta a tanárnő, egy nagyon jó ötletet, ha gyűjtögetni akarunk, akkor az aprópénzt rakjuk el és egy idő után fel se tűnik, hogy mennyi összegyűjtött. És gondoltam kipróbálok, és tényleg működött. Te jó isten, úgy meglepődtem, aztán rászoktam. Bátran merem ezt a módszert bárkinek ajánlani.”

Az életviteli foglalkozások szervezését képezik az előkészítő évfolyam kötelező elemének a kollégiumban. Hasznosságát nem vitathatjuk, fontos szerepet tölt be a tanulók önálló életvezetésének segítésében, támogatásában, életvezetési praktikák széles tárházát biztosítják.

„Volt egy olyan időszak, amikor annyira padlón voltam, majdnem úgy volt, hogy el kell mennem, mert nem tudtam volna állni sem az utazást, sem az étkezést. És akkor azt mondta az osztályfőnököm, hogy ne kapodjam el, mert majd segítenek. És annyira jól esett, hogy így támogatott, meg a kollégiumi csoportvezetőm, meg a kollégiumi pszichológus Gabi néni is. Te jó ég, én nem is itt lennék, ha nem mertem volna szólni és ők nem segítenek. Nagyon sokat köszönhetek nekik. És a biológia tanárnőtől is nagyon sokat tanultam. Az AJTP nélkül nem itt tartanék.”

A beszélgetés során folyamatosan kihangsúlyozza a pedagógusok részéről a támogató, empatikus magatartást, melyek átsegítették élete nehéz pillanatait. Tanárai humorát is említi, mely mindig jótékony hatással volt lelki állapotára. A hátrányos társadalmi helyzetű gyermekek számára kiemelt jelentőséggel bír a motiváló és támogató környezet. Azt tapasztaltam, hogy Elvirának is jó humorérzéke van. Saját magát is képes kinevetni egy adott szituációban, s az önironia mindenképpen becsülendő egy diák személyiségében, s képes másokat is megnevettetni. Rengeteg mókás története van, ezáltal a környezetének is sokat tud adni, ami örömmel tölti el.

Mivel szeretsz foglalkozni a szabadidődben?

„Hát nagyon sok mindennel. Írni történeteket, olvasni nagyon. Szeretek most már rajzolni is. Olyan rajzokat készítek, amelyek közel áll hozzám. Különböző technikákkal próbálkozom. A Madagaszkár pingvinjeit, ami lent van a könyvtárban több mint nyolcezer gyöngyből raktam ki. És abban van gyöngyfestés is, mert nem volt sárga, azt úgy kellett festenem. Az volt a projektem.”

A projektkészítés a 11. évfolyamos diákok feladata. Szabadon választhatnak témát és hozzá tanárt, akik segítenek a megvalósításban. Az egész éves közös és egyéni munka eredményeképpen nagyon jó ötletek, színvonalas munkák készülnek. Szeret kar-

kötőket készíteni gyöngyből, kötögetni, röplabdázni, tollas labdázni, pingpongozni, futni, otthon biciklizni. Szabadidős tevékenysége széleskörű, sok inger érte ezeken a területeken is, és remek rekreációs tevékenységek is voltak. Még a továbbiakban a külföldi jutalom utakról is mesélt. Sok-sok élményét osztotta meg velem. Elvira az utolsó pillanatban vállalta a részvételt a Legügyesebb kollégium és kollégista országos versenyén Kiskunfélegyházán. Mesét kellett írnia tíz, a versenyen megadott szó felhasználásával, meghatározott idő alatt. A verseny előtt gyakorolták a meseírást, az értelmező kézisztár véletlenszerűen kiválasztott tíz szavának a felhasználásával. A versenyen maximális pontszámmal – első helyezést ért el. A projektmunkáját és a versenyre való felkészülését is könyvtárosunk segítette, aki fontos szerepet töltött be Elvira kollégiumi életében.

Tanulmányi eredménye az öt év alatt folyamatosan kiemelkedő volt, jelenleg a PTE tanárképző hallgatója.

Az interjú utolsó mondata:

„Ha elmegyek innen nagyon fog ez a program hiányozni az emberekkel együtt, akik körülvettek, támogattak, s a város is. Ha majd lesz időm és csak lesz, akkor majd visszajövök.”

Utóirat: visszajött, s átölelt, s a könnyek ismét örömkönyvek voltak.

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE